

A tartalomból

1-5. oldal
Őszi védmű-felülvizsgálat –
avagy „Robin Hód”
esete a víztelenítő
csatornával

5-6. oldal
Decemberig 81 millió m³
vizet szolgáltatunk a
mezőgazdaságban

6-11. oldal
2021 májusában a
Fekete-Körösön,
Belényesenél kialakult
új LNV szintet
követő árhullám kiértékelése

11-12. oldal
Továbbképzési hírek

12-15. oldal
Interjú Molnár Teréziával,
Almási Jánossal
és Turbucz Sándorral

16. oldal
Személyügyi hírek
és elismerések

17-18. oldal
A Baráti Körben a
visszaemlékezéseké és az
interjúké volt a főszerep

18-19. oldal
Erzsébet királyné emlékfái

19-23. oldal
„A Bodoki mérnökdinasztia
munkássága”

23-24. oldal
Nyugdíjasaink is
bepillanthatnak
igazgatóságunk
jelen életébe

24-25. oldal
Minden alkotás lélekből
születik

26. oldal
Tárvízvázi történetek –
História bakteriána

27-28. oldal
Vizen és szárazföldön is
érkezett a Mikulás

29-31. oldal
A 2022-es hidrológiai év
összefoglalója

**Kellemes karácsonyi ünnepeket,
egészségben és sikerekben gazdag
boldog új évet kívánunk!**

**„Havat terel a szél az erdőn,
mint pehely-nyáját pásztora.
S néhány fenyő már érzi sejtőn,
miként lesz áldott-fényű fa.”**

Rainer Maria Rilke

Őszi védmű-felülvizsgálat – avagy „Robin Hód” esete a víztelenítő csatornával

Nincs változatosabb évszak, mint az ősz. Egyformán lehet meleg, száraz, latyakos, hűvös, havas, szóval szinte bármilyen. Szeptember-november között már-már törvényszerű néhány csapadékos nap, amikor a töltések alkalmatlannak a közlekedésre.

Ebben az évben különösen kedvező keretek között valósulhatott meg az őszi védmű-felülvizsgálat. Se hideg, se eső, se hó. Helyettük száraz, kiválóan járható és oly’ üde zöld töltések, mintha tavasztól (télből?) őszelőig nem lett volna évszázados léptékben éremesélyes aszály. Kivételesen olyan szemle vehette kezdetét, melynek eredményeként valamennyi védművet meg lehetett tekinteni, ezért a résztvevők teljes áttekintést nyerhettek az árvízvédelmi művek állapotáról és a személyi állomány felkészültségéről.

Október 13-án vette kezdetét a felülvizsgálati program. Mindjárt a nap elején különleges esemény részesei lettek a felülvizsgálati bizottság tagjai: Turbucz Sándor főgépész kolléga nyugdíjba vonulása előtt mindössze két nappal, csütörtökön még részt vett a felülvizsgálaton, majd szombaton elbúcsúzott a vízügytől, és azóta nyugdíjasként éli életét. Utoljára számolt be a rábízott szivattyútelepek műszaki állapotáról és a megjelentek utoljára nyugtázták, hogy Turbucz kolléga irányítása alatt milyen rend és jó műszaki állapotok uralkodnak az általa felügyelt telepeken. Jelen sorok írója ezúton is jó egészséget és hosszú

Üde, zöld töltések fogadták a szemlebizottságot

életet kíván neki. (Nyugdíjba vonuló kollégánkkal hírlevelünk 14-15. oldalán egy interjút is olvashatnak. – a szerk.)

A kellemes tapasztalatok sorát gyarapította az „Árvízbiztonság növelése a Közép-Tisza völgyben” című projekt keretében folyó kiviteli munkák megtekintése. Durván egy hónap alatt sikerült olyan mértékű előrehaladást elérni, hogy a Hortobágy-Berettyó Ballai hídjától a Csurgói gátórházig részben vagy egészben elkészült szórtútszakaszokat lehetett szemlézni. A nagy öröm közepette elhangzott egy igen találó vélemény, miszerint „egy probléma sikeres megoldása számos új problémát eredményez”. Alighanem a jövőben felmerülő fenntartási nehézségek-

re kívánt célozni az inkognitóját megőrizni kívánó Valastyán László szakaszmérnök úr, aki minden bizonnyal jó helyzetfelismerésről tett tanúbizonyságot, ugyanakkor mégiscsak optimistán kell a jövőbe tekinteni, hisz’ minden körülmények között jobb lesz a helyzet, mint az útépítés előtti időszakban volt.

A projekt elsődlegesen nem KÖVIZIG érdekeltségű, mi csak egy viszonylag kis költségvetésű projektelemet képviselünk az útépítéssel. A működési területünket érintő rész a Hortobágy-Berettyó bal parti töltéskorona Mezőtúri közúti híd-Szandazugi gátórtelep és Ballai híd-Csurgói gátórtelep közötti szakaszainak szórtúttá alakítását jelenti, mely óriási előrelépést jelent mind a védelmi biztonság, mind a gátóri életkörülmények terén. A tervezett útszakaszok megvalósulását követően elmondhatjuk, a gyulai vízügyi igazgatóság végre eléri a XX. századi szintet, azaz valamennyi gátórháza legalább szórt úton megközelíthető. Hátra van még a XXI. századi viszonyok megteremtése, amikor is szilárd burkolatú utakon történhet meg mindez.

A szilárd útburkolat lényegesen komfortosabb, mint a szórt, ám az is csak akkor lesz hosszúéletű, ha használói betartják a töltésen köz-

A Szandazugi gátórtelep és Ballai híd-Csurgói gátórtelep között szórtút építése

Folytatás a 3. oldalon ↪

lekedés szabályait.

Sajnálatos módon nem így történt a Fehér-Fekete-Körös közötti lokalizációs töltés Dénesmajori rámpa - Anti gátórház közötti szakaszán, ahol egy földtulajdonos engedély nélkül, nehézgéppel hajtott rá az útra és körülbelül 40 m hosszban tönkretette azt. A pénzügyi károk megállapítása még folyamatban van, csakúgy, mint a kárrendezés módjának kidolgozása. Annyi bizonyos, hogy a helyreállítás költsége több millió nagyságrendű lesz.

Az eset kapcsán nem szabad elfeledkezni arról, hogy az árvízvédelmi töltés közlekedési célú igénybevétele minden esetben engedélyköteles. Különösen igaz ez a 3,5 tonna feletti összsúlyú járművekre, melyek csak eseti engedély birtokában, alkalmasszerűen vehetik igénybe a töltéseket. Az engedélykérelmet időben - lehetőség szerint legalább egy héttel a tervezett igénybevétel előtt - kell benyújtani. A kérelem benyújtása nem jelenti azt, hogy az minden esetben pozitív elbírálást nyer.

Az elmúlt időszakban több pozitív változás történt. A '60-as években vállalati újtásként olyan partvédmű kialakítást terveztek, mely használt gumiabroncsok célirányos beépítésével valósul meg. Akkor ez progresszív elgondolás volt, hiszen hulladék-újrahasznosítást valósított meg. A Sebes-Körös több szakaszán épültek ilyen művek. Feladatukat jól ellátták, illetve napjainkig jól ellátják. Az elmúlt 50-60 év során semmilyen káros hatást nem lehetett észlelni. A tudomány fejlődik, a tudomány

A Biharugrai fenékgát

halad. Napjainkra olyan környezetvédelmi előírások alakultak ki, melyek szerint a (történetek alapján legalábbis a '60-as években készült) gumiabroncsok mérgezőek, veszélyes hulladékok. Ezzel szemben a ma gyártott gumiabroncsok darálékából csecsemőbarát játszóterek, műfüves pályák, zajcsökkentett útburkolatok készülnek.

A sebes-körösi partvédművek ugyan a létesítésükkor szükséges valamennyi engedély birtokában épültek meg, de ma érvényes hatósági kötelezettség van kiadva felszámolásukra. A kötelezésnek akkor lehet eleget tenni, ha rendelkezésre áll a végrehajtáshoz szükséges pénzügyi forrás. 2020-ban a „Tisztítsuk meg az Országot” program (TMOP) keretében any-

nyi támogatást tudunk elnyerni, melynek révén lehetőség nyílt a Sebes-Körös bp. 36+800-38+200 fkm. közötti szakaszán lévő gumi partvédművek elbontására, és a kibontott abroncsok átmeneti tárolására. Átmeneti tárolásra futotta az akkori pénzből és nem ártalmatlanításra. Az átmeneti depót a Fokközi gátörtelep udvarán alakítottuk ki. Itt helyeztük el ideiglenesen a mintegy 600 db, közel 370 m³ térfogatú, többé-kevésbé hordalékkal berakódott gumiabroncsot. Szemnek sem volt üde látvány ez a kupac. Ha nem is mindenféle kopasz kukac, de számos patkány talált itt védett otthont magának. A patkánytanya nem igazán kellemes része egy gátörtelepnek, ezért kezdetektől kerestük az áldatlan állapot megszüntetésének lehetőségét. Valamennyiünk öszinte öröme ez év nyarán sikerült véglegesen megszabadulnunk ettől a vízben ugyan - legalábbis érzékelhető - problémától nem okozó, depóniában tárolva viszont tűrhetetlen környezetet jelentő hulladéktól.

A környezet védelmét nemcsak a gumiabroncsok eltávolításával szolgáltuk az elmúlt időszakban. Az ideji, rendkívüli aszály számos egyéb káros hatása mellett erősen próbára tette a Mályvádi erdő vadjainak stressztűrő képességét is. Egyéb vízforrás hiányában szükségessé vált a Mályvádi erdő ökológiai vízpótlásának megoldása. Erre a Fekete-Körös bp. 9+343 tkm szelvényében lévő Sitkai zsi-

A Körösladányi duzzasztó a Sebes-Körösön

Folytatás a 4. oldalon →

Szanazug madártávtávból

lip nyújt lehetőséget. A beadható vízhozam 300 l/sec körüli, mely legalább a vadak ivóvíz igényének kielégítésére és minimális talajvíz szabályozásra elegendő mértékű. A zsilip mindaddig nyitott, amíg a Fekete-Körösből vizet lehet beadni az erdőbe. A Békési duzzasztás megszűnésével ez a vízpótlási lehetőség is megszűnik.

A 2021. évi (tavalyi) szemle egyik tapasztalata volt, hogy a Kettős-Körös jobb part menti - szanazugi üdülőkhöz létesített - rézsülépcsők műszaki állapotát, illetve a fenntartásukkal kapcsolatos viszonyokat rendezni kell. Az elhatározást tett követte, melynek eredményeként napjainkig vagy a tulajdonosokkal fenntartási szerződést kötöttünk, vagy elbontottuk a gazdátlan, balesetveszélyes és fenntartási munkáinkat akadályozó létesítményeket.

Amíg a Fokközi örtelepnél örvendetes, addig a Sebesfoki- és különösen a Hosszúfoki őrháznál aggodalomra okot adó jelenségekkel kellett szembesülnünk.

A kedvezőtlen altalaj viszonyok, a nem feltétlenül optimálisan kialakított épületszerkezeti megoldások és a rendkívüli aszály eredőjeként mindkét gátórházunk aggasztó mértékű süllyedést, illetve épületfal repedést szenvedett el. A problémák észlelését követően keressük a gyors és hatékony megoldás lehetőségét. Őszintén reméljük, mielőbb sikerül orvosolni a károsodásokat.

Az elmúlt években kialakított gyakorlat folytatásaként az ideai szem-

le programjába is beiktattunk egy gyalogos túraszakaszt, mely a Szarvasi gátórház-Halászlaki híd közötti védvonal szakaszt fedte le. Az ilyen gyalogosan bejárt szakaszok kiváló alkalmat nyújtanak egy-egy részprobléma alaposabb megismerésére, a megoldás hatékonyabb keresésére. A mostani részproblémát a hullámtéri víztelenítőcsatorna legfelső áttere-sze jelentette.

A Hármaskörös duzzasztott- és nagyvizei kiterülnek a Halászlaki híd alatti hullámtéren, ami részben vizes élőhelyet, részben árvízvédelmi problémát jelent. A víztelenítőcsatorna megfelelően irányított működése révén egyensúlyban tarthatók az egymást nem feltétlenül támogató szempontok. A vasúti híd alatti első csőátteresz felett egy néhány évtizede visszidált populáció egyik tagja, bizonyos Robin Hód szakmagya-

korlása körében bedöntött egy méretes fűzfát az átteresz elé, mely azután lecsökkentette az átteresz vízvezető képességét. A Szarvasi Szakasz mérnökség munkatársai kötelességtudóan eltávolították a vízfolyást gátló akadályt. Ezt Robin Hód nem volt hajlandó egyetértőleg elfogadni, ragaszkodott a (közel) állandó vízborítás iránti elidegeníthetetlen jogaihoz, minek okán újabb kísérletet tett a víz visszatartására.

Második próbálkozásként a duzzasztáshoz szükséges anyagokat nem az átteresz elé, hanem az áttereszbe (jó mélyen a belsejébe) helyezte el. Oly' minőségben sikerült a kivitelezés, hogy a szemmel látható, 60 cm körüli vízszintkülönbség (az alvízi terület gyakorlatilag száraz) ellenére nem érzékelhető vízmozgás az átteresznél. A jelenlévők több lehetséges megoldást is mérlegeltek, melyek közül valamelyik alkalmazását követően megszűnik majd a dugulás és újra működőképesé válik a rendszer. Hogy az ellenérdekelt „szak kivitelező” milyen újabb ötleteket hoz elő? Az a jövő titka.

Sokéves hagyomány, hogy a rendkívüli árvédekezési helyzetekben minket szakemberekkel kisegítő pécsi székhelyű Dél-dunántúli Vízügyi Igazgatóság munkatársai is részt vesznek a szemléinken. Ebben az évben Lőrincz Gábor sellyei szakasz mérnök és Villányi Zoltán árvízvédelmi referens látogatott el hozzánk. Az ilyen alkalmak mindig jó lehetőséget nyújtanak a tapasztalatcserére. Így történt most

Folytatás az 5. oldalon →

A Hortobágy-Berettyó Árvízkapu, és a Hármaskörös-zsilip

is. Kollégáink elmondták, hogy ők már nem tartanak raktáron jelző zászlókat, hanem csak a zászlókarókat készletezik. A karók felső részét fluoreszkáló festékkel fújják a megfelelő színre: fehérre, sárgára vagy pirosra. Olcsóbb, egyszerűbb, praktikusabban használható megoldás.

Az október 28-ig terjedő időszakon belül összesen hét nap alatt lefolytatott árvízvédelmi szemle alatt számos dologról esett szó. Többek között felmerült egy érdekes kérdés is: melyik két, azonos védvonalon elhelyezkedő, szomszédos gátórházunk van legtávolabb egymástól? Mivel erre a címre több órház páros is esélyes, nem is olyan egyszerű a talány megoldása. Az érdeklődő olvasó a Hírlevél végén megtalálja a választ. Addig is lehet tippelni akár a védvonalra, akár a két órházra, akár a távolságra!

A 2022-es év azt hozta, ami nem példátlan, de ritka, vagyis, hogy az öntözővíz-szolgáltatás messze nagyobb hangsúlyt kapott a belvízelvezetéssel szemben. Az év eleve ~150 mm-es csapadékhiánnyal indult, amely a hónapok folyamán tovább nőtt, jelentős hiányt generálva a 2022-es év végére.

Igazgatóságunk több mint 3500 km csatornát üzemeltet, a nagyszemléken ezt a mennyiséget lehetetlenség bejárni. A belvizes- és az öntöző művek (csatornák, műtárgyak, szivattyútelepek) „előbejárását”, az év folyamán folyamatosan kell végezni. Az őszi szemlék során jellemzően a problémás, meghibásodott telepeket tekintjük meg, de sort kerítünk a nagyobb volumenű elvégzett, vagy folyamatban lévő munkák megtekintésére is.

Az év közbeni feladatellátás során, több helyszínen is akadtak kisebb-nagyobb problémák. A belvizes és öntöző művek szemléjére minden

A Peresi szivattyútelep

szakaszmérnökségen külön-külön került sor. Az őszi szemlék során megállapítottuk, hogy a medrek vízszállító képessége a tavalyi évhez képest stagnáló, enyhén romló tendenciát mutat. Az utóbbi években a csatornák rekonstrukcióját megcélzó projektek, valamint a fenntartási keretek lehetővé tették a vízszállítóképességek jelentős növekedését. A 2020-as évben ezek a projektek befejeződtek, 2022-ben pedig a rendelkezésre álló fenntartási keret sajnos jelentéktelen mértékű volt a csatornahosszakhoz képest. A csatornákon és műveken történt beavatkozások jórésze az aszály elleni védekezés keretében történt. Amennyiben ez a tendencia folytatódik, úgy a csatornák állapotának romlása várható. Az idei évben az új csatornafenntartó gépeket a kettősműködésű, illetve az öntözőcsatornákon üzemeltettük. A kotrógépekhez rendelkezünk megfelelő létszámú kezelőszeméllyel, így a nyújtottműszakos és a kétműszakos üzemelés is lehetséges. A saját tréler segítségével a munkaterületek közötti mozgás is megoldottá vált. A csatornák átlagos vízszállítóképessége kizárólagos állami tulajdonú műveken

az engedélyes állapot 60-70 %-a körüli értéket éri el, amely jónak mondható. A forgalomképes állami műveken ez az érték valamenynyivel 50% felett alakul.

A belvízvédelmi szivattyútelepek tekintetében fontos, hogy a legutóbbi nagymértékű üzemelés a 2010-es és a 2013-as évben volt. Mivel az idei év rendkívül vízhiányos volt, belvizes szivattyútelep üzemeltetésre minimális mértékben volt szükség, még az év elején. Elmondható, hogy a telepek alkalmasak a belvízvédekezési feladatok ellátására, azonban egy kiterjedt védekezésnél várhatóak meghibásodások. A forgalomképes telepeknél gyakori jelenség a nyomócső perfolálódása. Kieső kapacitás a szemlék idején összesen 3,9 m³/s volt.

Az őszi bejárás összefoglalójaként készítettünk egy rövidfilmet is az aszály után zöldellő Körös-vidéki tájon zajló szemléről, melyet az alábbi Youtube linken tekinthetnek meg:

<https://youtu.be/OHIAPb6um8I>

**Kisházi Péter Konrád
Bujdosó Szabolcs**

Decemberig 81 millió m³ vizet szolgáltattunk a mezőgazdaságban

Mint ahogy előző hírlevelünkben is beszámoltunk róla, már év elején prognosztizálható volt, hogy rendkívüli kihívások elé állít bennünket a 2022. évi mezőgazdasági vízszolgáltatási idény.

Idén a két legnagyobb vízfelhasználású hónap a június és a július

volt. Érdekeség, hogy júliusban több mint 23 millió m³ vízmenynységet szolgáltattunk, ami rekordnak mondható az egy havi vízmennyiség terén az elmúlt évtizedben. A diagramon is jól látható, hogy 2 hónapban is kiemelkedően magas volt a szolgáltatott víz-

mennyiség idén az előző évekhez képest, ami szintén az idei nagy szárazságnak tudható be.

Az idény hátra lévő részét tekintve, a december havi halasztati gépüzemnaplók természetesen

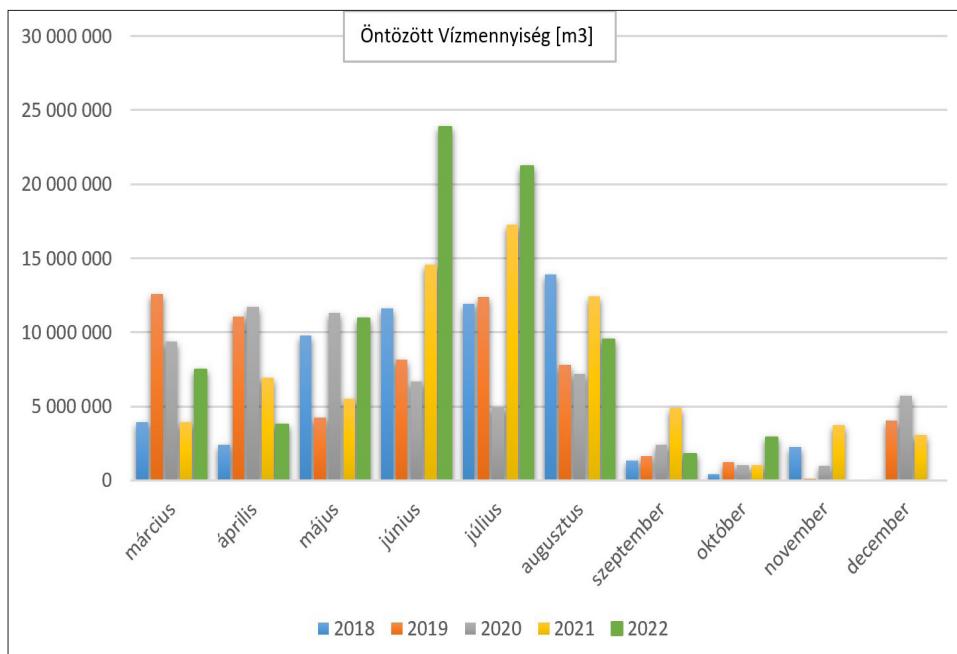
Folytatás az 6. oldalon →

még nem állnak rendelkezésünkre jelen cikk elkészítésekor, azonban már így is több mint 81 millió m³ a 2022. évi mezőgazdasági vízszolgáltatás során kiszolgált vízmenyiség.

A három hasznosítás közül a legtöbb öntözővizet a szántó művelési ágú területek használták fel, 39,554 millió m³-t, míg halastavi mezőgazdasági hasznosítás esetében 24,244 millió m³, rizs esetében pedig 17,621 millió m³ öntözővíz kellett.

A 2022. év idény végén megkezdődnek azok a munkálatok (műtárgyak javítása, iszapkotrások), melyek elengedhetetlenek a 2023. év üzemszerű működéséhez.

Kovács Tibor

VÍZTUDOMÁNY

2021 májusában a Fekete-Körösön, Belényesnél kialakult új LNV szintet követő árhullám kiértékelése

A Fekete-Körös vízgyűjtőterületéről a 2021 májusában kialakult árvízről rendelkezésünkre álló adatok

A Magyar Köztársaság és Románia Kormánya között a határzvezek védelme és fenntartható hasznosítása céljából folytatandó együttműködésről szóló egyezményben foglaltak alapján, az esemény tekintetében a román fél minden nemű adatszolgáltatásának eleget tett. A kötelezően szolgáltatott adatokon felül további adatok is rendelkezésünkre álltak, mint további 11 hidrometeo-

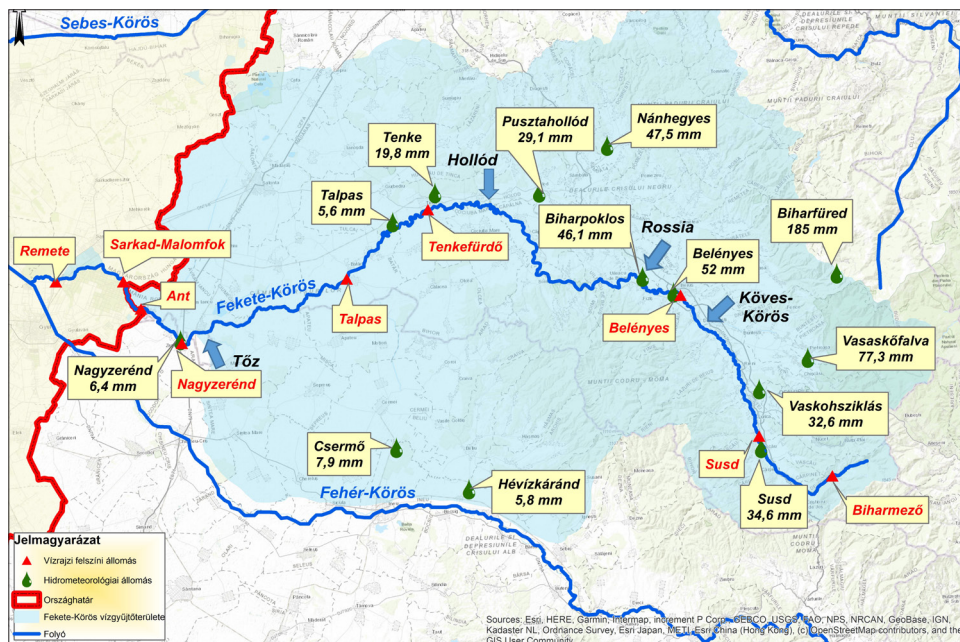
orológiai állomás csapadékadatai (nem hivatalos 24 órás adatok, a Nagyváradai Vízügyi Igazgatóság honlapjáról volt elérhető), illetve Belényesre, Tenkefördőre, Talpasra és Nagyzeréndre napi vízhozam adatok. A Fekete-Körös magyarországi szakaszán pedig Ant, Sarkad-Malomfok és Remete felszíni állomások óránkénti vízállás idősorai, illetve Sarkad-Malomfok és Remete állomások vízhozam adatai is. Összegezve elmondható, hogy a Fekete-Körös vízgyűjtőterületéről minden fontos adat ismert volt.

Folyóink hidrológiai helyzete az árhullámot megelőzően

2021 májusában folyóinkon (Fekete-, Fehér-, Kettős-, Sebes-, Hármaskörös) kisvízes állapotok uralkodtak, amelynek köszönhetően, illetve az öntözési idénynek megfelelően, az ilyenkor szokásos duzzasztási szinteket tartotta igazgatóságunk.

Az árhullám érkezését megelőzően a Békési duzzasztó felsőnél +460 cm, míg a Békésszentandrás duzzasztó felsőnél +485 cm duzzasztási szintet tartottunk.

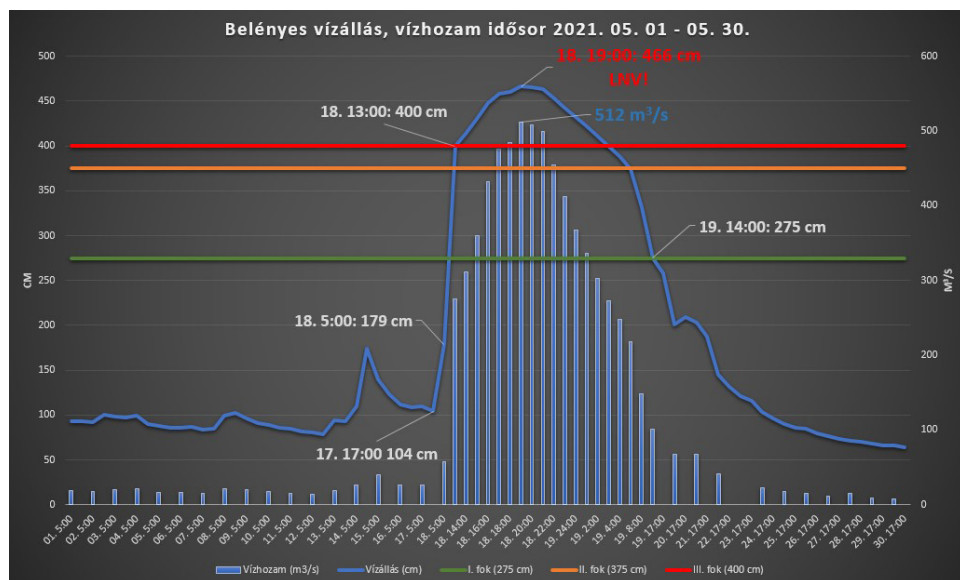
Folytatás az 7. oldalon →

1. ábra: Fekete-Körös vízgyűjtőterületén hullott csapadék 2021. 05. 17-18.

1 kép: Biharfüred hidrometeorológiai állomás 2021. 05. 18.

2. ábra: Fekete-Körös vízállás, vízhozam idősor 2021. 05. 01 – 05. 30.

A Fekete-Körös vízgyűjtőterületén kialakult hidrometeorológiai helyzet 2021 májusában

2021. május 1 – 11. között elenyésző mennyiségű csapadék hullott a Fekete-Körös vízgyűjtő területén, amely átlagosan nem érte el az 5 mm-t sem. 2021. május 12-én csapadékosabbra fordult az időjárás, amelynek következtében május 12-14. között a hegyvidéki területeken jelentősebb mennyiségű eső esett.

A fenti időszakban a legtöbb csapadék Biharfüred (82 mm), Vasaskőfalva (54,2 mm), Vaskohsziklás (26,2 mm) és Belényes (19,8 mm) állomások térségében hullott, amely leginkább a Köves-Körös részvízgyűjtőjét érintette. A lehullott csapadék következtében kisebb árhullám indult meg a Fekete-Körös felső szakaszán, azonban árvízvédelmi fokozatot nem ért el a folyó vízállása. 2021. május 17-én egy mediterrán ciklon érte el a Fekete-Körös hegyvidéki vízgyűjtőterületének bizonyos részeit, amelynek következtében lokális jelleggel jelentős mennyiségű csapadék hullott le 24 óra leforgása alatt (1. ábra). Ez alkalommal szintén a Köves-Körös részvízgyűjtőterület kapta a legjelentősebb mennyiségű csapadékot, amely területen elhelyezkedő hidrometeorológiai állomások csapadékösszegei közül magasan kiemelkedik a biharfüredi állomás, a 24 óra alatt mért 185 mm csapadékkal.

További jelentős mennyiségű csapadékot mértek 24 óra alatt Vasaskőfalva (77,3 mm), Belé-

nyes (52 mm), Susd (34,6 mm) és Vaskohsziklás (32,6 mm) állomásokon.

A hirtelen lehulló nagymennyiségű csapadék következtében a Köves-Körösön villámárvíz alakult ki. A vízgyűjtőterület további területein Nánhegyes (47,5 mm) és Biharpoklos (46,1 mm) állomásokon hullott még 24 óra leforgása alatt jelentősebb mennyiségű csapadék. A többi területeken ezen értékeket nem közelítette meg a lehullott eső mennyisége, amelynek következtében a Fekete-Körös egyéb jelentős mellékvízfolyásain (Rossia, Hollód, Töz) nem alakult ki jelentős árhullám.

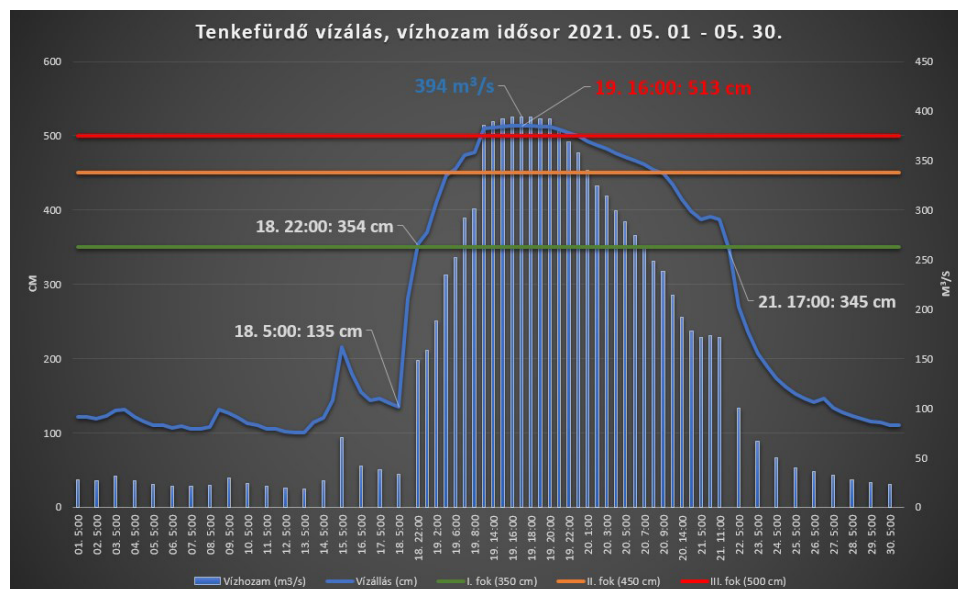
2021. májusban kialakult árhullám kiértékelése

Belényes vízállás, vízhozam idősoráról (2. ábra) leolvasható, hogy a csapadékszegény időszaknak megfelelően kisvízes állapotok uralkodtak. A 2021. május 12-14.

közötti csapadék kisebb árhullámot váltott ki a folyón, de a készültségi szintet nem érte el a folyó vízszintje, és a csapadékutánpótlás hiányában gyorsan apadt a korábbi vízszintre.

2021. május 17-én 24 óra leforgása alatt Biharfüred állomáson 185 mm eső esett. A hirtelen jött nagy mennyiségű csapadék következtében villámárvíz alakult ki a térségben, amely leginkább a Köves-Körös részvízgyűjtőt érintette, ebből adódóan pedig a Fekete-Körös tekintetében Belényes állomásnál jelentkezett elsőként a kialakult árhullám. Látható (2. ábra), hogy 2021. május 17-én 17:00 órakor 104 cm-es vízállás volt mérhető, majd 2021. május 18-án 5:00 órától már meredeken emelkedő vízállásokat figyelhetünk meg. Ekkor 179 cm-es vízállás volt Belényesnél, majd ezt követően 8 óra leforgása alatt már a III. fokú árvízvédelmi készültséget is meghaladta a Fekete-Körös vízállása, majd újabb 5 óra elteltével 466 cm-en tetőzött a folyó (2021. 07. 18 19:00), amelyhez 512 m³/s vízhozam párosult. A kialakult 466 cm-es tetőző vízállás új LNV lett Belényesnél, amely 60 cm-rel haladta meg a korábbi LNV szintet. A tetőzést követően - a csapadékutánpótlás hiányában - a vízszint gyorsan apadni kezdett a folyó belényesi szelvényében és a tetőzést követően 19 órával később már ki is lépett a készültségi fokozatból. A kialakult árhullám képe tipikusnak mondható, amikor üres mederre egy hirtelen nagy mennyiségű csapadékot követően kialakuló árhullám érkezik. Jellem-

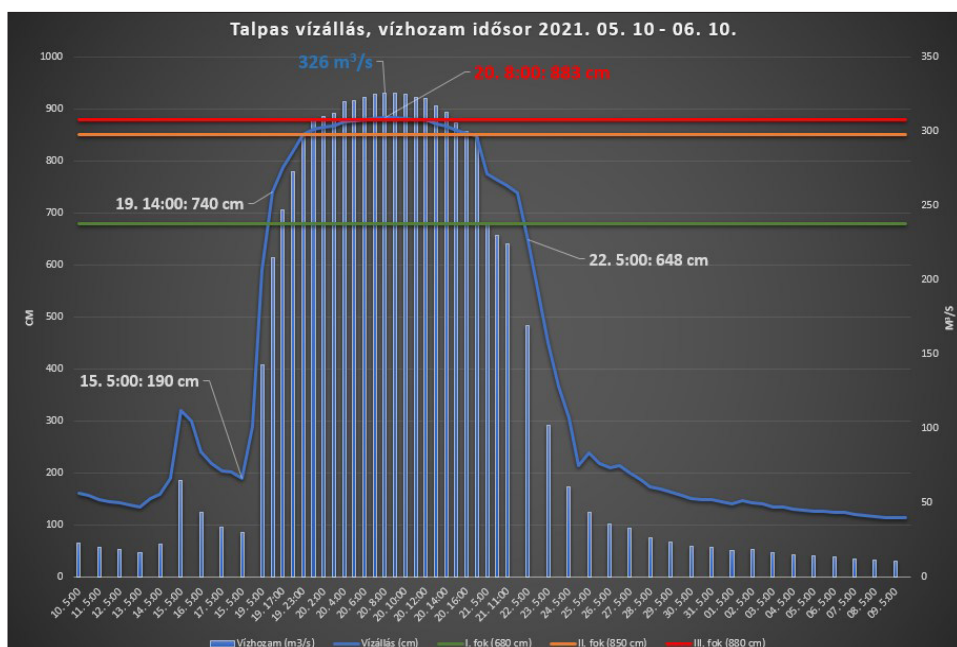
Folytatás az 8. oldalon →

3. ábra: Tenkefördő vízállás, vízhozam idősor 2021. 05. 01 – 05. 30.

zője a vízszint hirtelen emelkedése, amely a csapadékutánpótlás hiányában a tetőzést követően gyorsan apad. Maga az árhullám tömege kicsinek tekinthető és a csapadékutánpótlás hiányában az árhullám tartóssága is rövidnek mondható, hiszen 25 óra leforgása alatt készülségi fokozatba lépett a folyó, majd ki is lépett abból.

A Fekete-Körösön a következő két felszíni állomás, amelyekre vízállás-, és vízhozamidősorokkal rendelkezünk Tenkefördő (3. ábra) és Talpas (4. ábra). Erről a két felszíni állomásról elmondható, hogy egymáshoz hasonló szelvényvel rendelkeznek. Ezekben a szelvényekben a Fekete-Körös medre már szélesebb a belényesi szelvénynél és a folyó esése is csökken. Részen ezeknek a tényezőknek köszönhetően a kialakult árhullám valamelyest ellapult, a korábbi LNV szinteket már nem érte el a folyó vízállása, a mért legnagyobb vízhozamok pedig jelentősen csökkentek a (Tenkefördő: 394 m³/s, Talpas: 326 m³/s) Belényesnél mért vízhozamhoz (512 m³/s) képest. Abban, hogy Tenkefördő és Talpas szelvényekben nem alakult ki nagyobb árvíz, jelentős szerepet játszott az is, hogy a Belényest követően a Fekete-Körösbe torkolló Rossia-patak és Hollód nagyobb mellékvízfolyások nem szállítottak jelentős mennyiségű vizet a Fekete-Körösbe, ami szintén a lehullott nagymennyiségű csapadék lokális jellegére utal. Tenkefördő és Talpas állomások esetében is jól kivehető a 2021. május 12-14. között lehullott eső által kiváltott vízszintemel-

4. ábra: Talpas vízállás, vízhozam idősor 2021. 05. 10 - 06. 10.

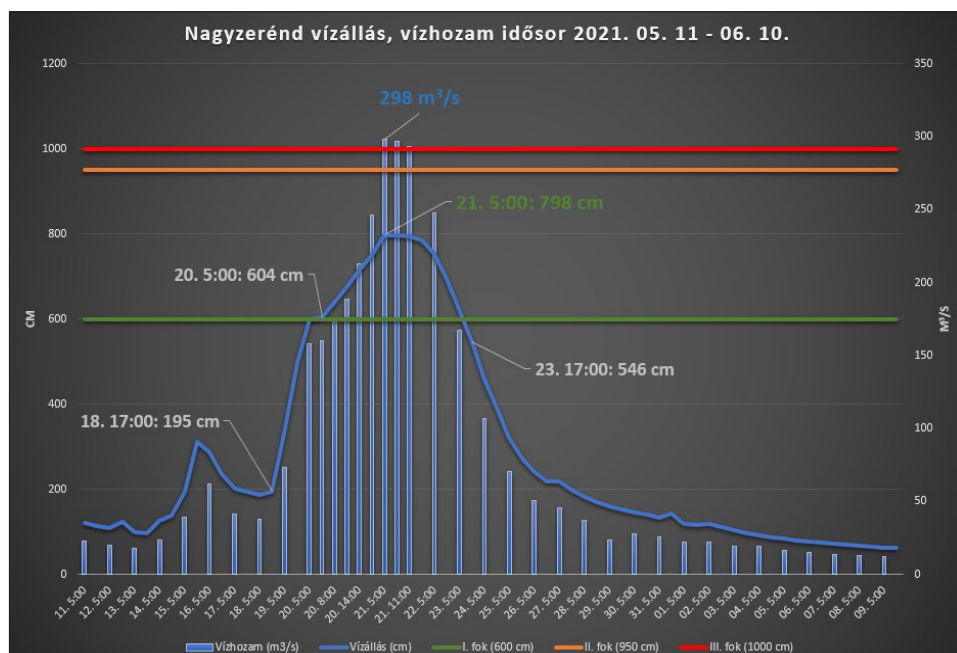
kedés, amelyet követően gyorsan le is csökkent a folyó vízszintje. A 2021. május 17-18. között lehulló csapadék következtében ezen állomásoknál is gyors vízszintemelkedés figyelhető meg, amelyet követően gyors vízszintcsökkenés tapasztalható. Belényeshez képest már az árhullám tartóssága hosszabb (Tenkefördő: 59 óra, Talpas: 67 óra), amely a szelvény szélesedésével és az esés csökkenésével magyarázható. Talpasnál a vízállás meghaladta a 860 cm-t, amely vízállás felett a Tamásda és Kis-Zerind tározók automatikusan üzembe lépnek.

Nagyzerénd a következő felszíni állomás a Fekete-Körösön. Nagyzerénd tekintetében szintén elmondható, hogy hasonló szelvényvel rendelkeznek a Fekete-Kö-

rös, mint amilyen Talpasnál. A Fekete-Körösön kialakuló árhullám esetében Nagyzerénd tekintetében fontos tényező, hogy a Tőz mellékvízfolyáson mekkora árhullám érkezik. A 2021. májusi árhullám során azonban a Tőz mellékvízfolyáson sem érkezett jelentős vízhozam, hiszen az árhullámot kiváltó csapadék a Tőz részvízgyűjtő területét nem érintette.

A Nagyzeréndnél kialakult árhullám (5. ábra) képével kapcsolatosan megállapítható, hogy a vízszint meredeken emelkedni kezdett, azonban amikor elérte a folyó az I. fokú árvízvédelmi készülséget, a vízszint emelkedése megtorpant és lényegesen kisebb ütemben emelkedett, mint a folyó fentebb szakaszain lévő felszíni állomások tekintetében. A tetőzést követően (798 cm) a vízszint egyenesen és meredeken csökkeni kezdett a korábbi állomásokhoz hasonlóan. Az árhullám során Nagyzerénd állomáson mért vízhozam legnagyobb értéke 298 m³/s volt, amely szintén csökkenő tendenciát mutat a korábbi állomások adataihoz képest, amelyben a szelvény szélesedésének, illetve a víz utánpótlásának is jelentős szerepe van. Az árhullám tartóssága közel hasonló (~3 nap) az előző Talpas szelvényhez.

Érdekes kérdés, hogy mi eredményezhette a meredeken emelkedő vízszint további növekedésének megtorpanását, illetve apadó ágon a korábbi szelvényekhez hasonló gyors meredek apadás kialakulását. Válasz lehet az előbbi felve-

5. ábra: Nagyzerénd vízállás, vízhozam idősor 2021. 05. 11 - 06. 10.

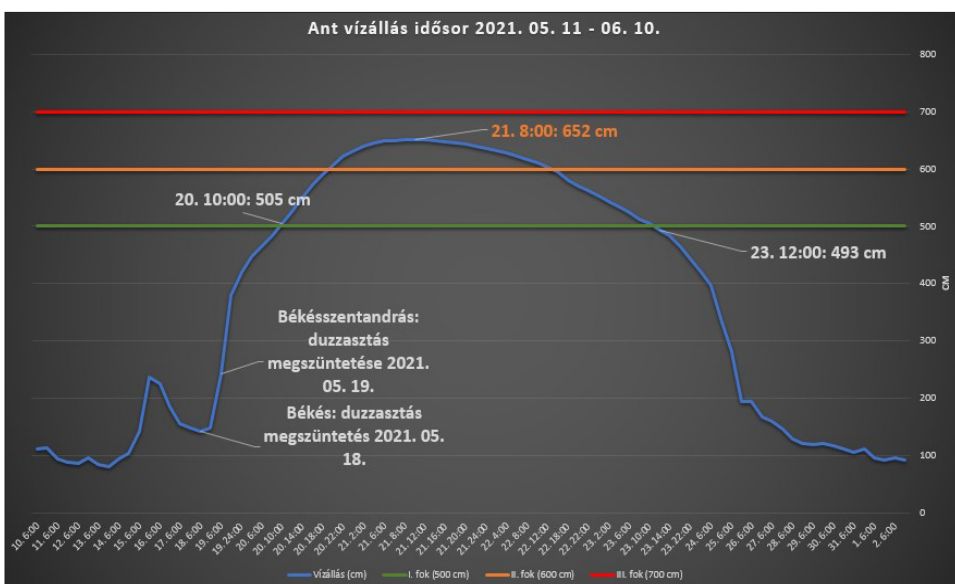
Folytatás az 9. oldalon →

tésekre a Körösök magyarországi szakaszain a duzzasztás megszüntetése, amellyel a vízszint esését jelentősen megnöveltük, így nem tudott már a korábbiakhoz hasonló meredekséggel emelkedni a folyó vízszintje. Apadás során pedig természetes lefolyást biztosítottunk a folyónak, így a vízszint hasonló ütemben tudott (duzzasztási hatás mentesen) csökkenni, mint a folyó fentebbi szakaszain lévő állomásokon. Az emelkedés meredekségét csökkenthette az is, hogy Talpas állomásnál május 20-án 2:00 órakor a vízállás meghaladta a 865 cm-t. Így a Tamásda, Kiszereznd tározók üzembe lépése is eredményezhette az emelkedés ütemének csökkenését.

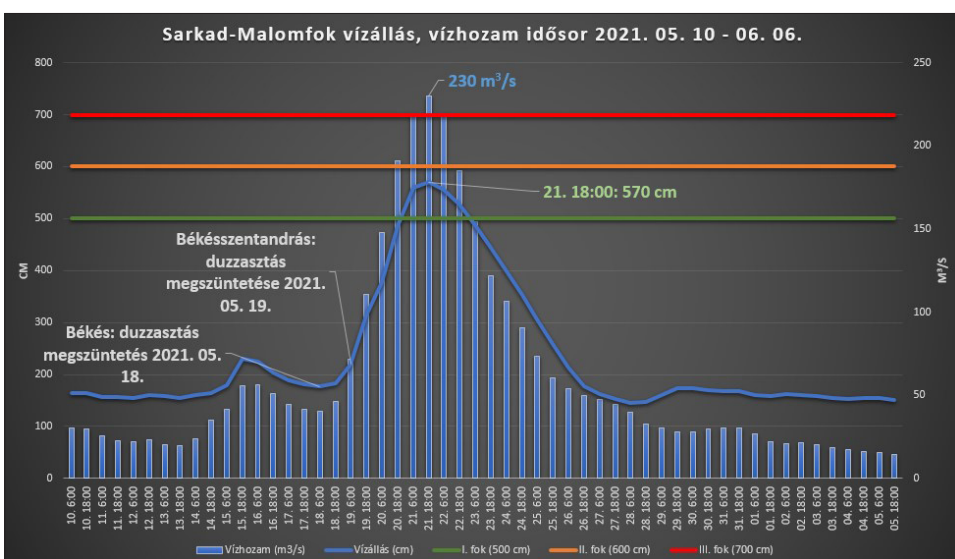
A Fekete-Körös magyarországi szakasza

Az anti vízállás idősorban (6. ábra) is jól kirajzolódik, hogy az érkező árhullám következtében a vízszint meredeken emelkedni kezd, azonban a duzzasztások (Békés, Békésszentandrás) megszüntetését követően a vízszint emelkedésének meredeksége ellapult, amelyet az árhullám képe is jól mutat. A Belényesnél LNV szintet eredményező árvíz Ant esetében a fentiekben részletezett körülmények következtében II. fokú árvízvédelmi készütségi szintet eredményezett, amikor a Fekete-Körös Antnál 652 cm-rel tetőzött. Az árhullám tartóssága ~3 napra tehető.

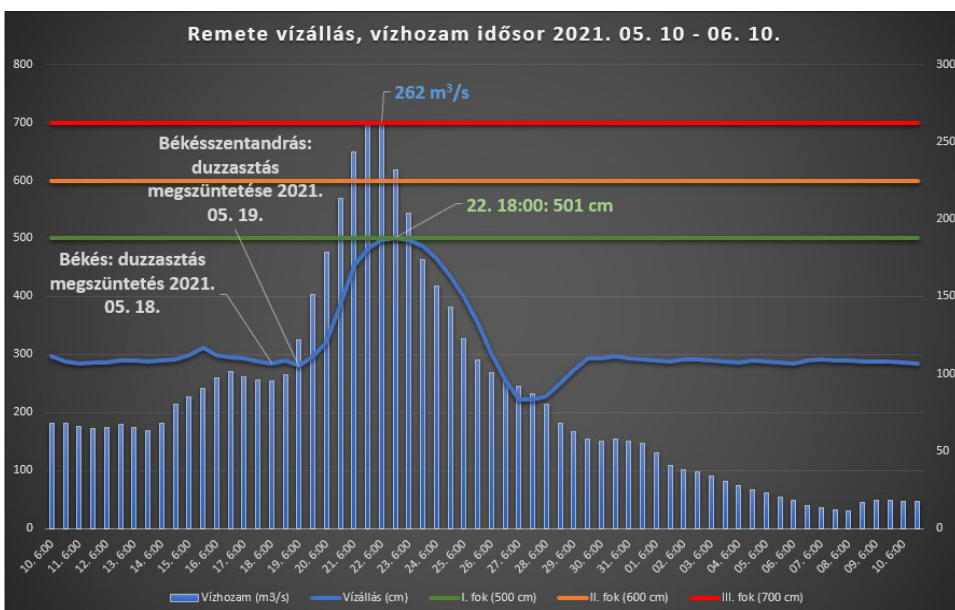
Sarkad-Malomfok (7. ábra) és Remete (8. ábra) állomások esetében egy tipikus árhullámképet figyelhetünk meg, amely a vízszint egyenletes gyors emelkedését, majd a tetőzést követő gyors egyenletes apadását mutatja. Mindez a duzzasztások megfelelő időben történő megszüntetésének, illetve a csapadékutánpótlás hiányának eredménye. A duzzasztás megszüntetésével a vízszint esése oly mértékben növekedett, hogy az érkező árhullám gyakorlatilag „üres” mederre érkezett, így az természetes módon vonulhatott le a folyón. A fentiekben részletezett körülmények következtében Sarkad-Malomfokon 570 cm-es tetőzéssel I. fokú árvízvédelmi készütség feletti tetőző vízállás alakult ki, míg Remeténél éppen elérte a víz szintje (501 cm) az I. fokú árvízvédelmi készütséget. Ebben a két szelvényben az árhullám tartóssága is jelentősen lecsökkent

6. ábra: Ant vízállás idősor 2021. 05. 11 – 06. 10.

7. ábra: Sarkad-Malomfok vízállás, vízhozam idősor 2021. 05. 10 – 06. 06.

8. ábra: Remete vízállás, vízhozam idősor 2021. 05. 10 – 06. 10.

közel 24 órára. Végül érdemes bemutatni a Békési duzzasztó felső (9. ábra) és a Békésszentandrás duzzasztó felső (10. ábra) felszíni állomások vízállás idősorát.

A Békési duzzasztó felső állomás esetében megfigyelhető (9. ábra), hogy a Békési duzzasztás, majd a Békésszentandrás duzzasztás megszüntetése azonnali jelentős

Folytatás az 10. oldalon →

vízszintcsökkenést eredményezett. Körülbelül 1 métert csökkent a folyó vízszintje, mire a Fekete-Körösön érkező árhullám elérte a Kettős-Körös ezen szelvényét. A duzzasztás megszüntetésével a folyóban biztosított volt a természetes lefolyás. A Kettős-Körösön I. fokú árvízvédelmi készültséget ért el a folyó vízszintje, 605 cm-es tetőzéssel. Ebben az időszakban a Fehér-Körösön is kisebb árhullám vonult le, amely szintén közrejátszott abban, hogy a Kettős-Körös vízszintje meghaladta az I. fokú árvízvédelmi készültséget. A Belényesnél kialakult új LNV szintet meghaladó árhullám önmagában a Kettős-Körösön nem is eredményezett volna árvízvédelmi készültséget a cikkben részletezett tényezők mellett.

A Békésszentandrás duzzasztó állomás felső (10. ábra) esetében is jól látható a duzzasztás megszüntetésének azonnali vízszintcsökkentő hatása, illetve a duzzasztás megszüntetésének kedvező hatása az árhullám levezetésében. A Hármaskörös vízszintje épphogy meghaladta az I. fokú árvízvédelmi készültséget, amely 605 cm-rel tetőzött. Az árhullám gyors levezetésében és alacsony vízszintek kialakulásában jelentős szerepe volt annak, hogy a Békésszentandrás duzzasztót követően kisvízes állapotok uralkodtak a Hármaskörös medrében, illetve a Tisza vízszintje is alacsony volt, így azok könnyedén fogadni tudták és levezették az érkező árhullámot.

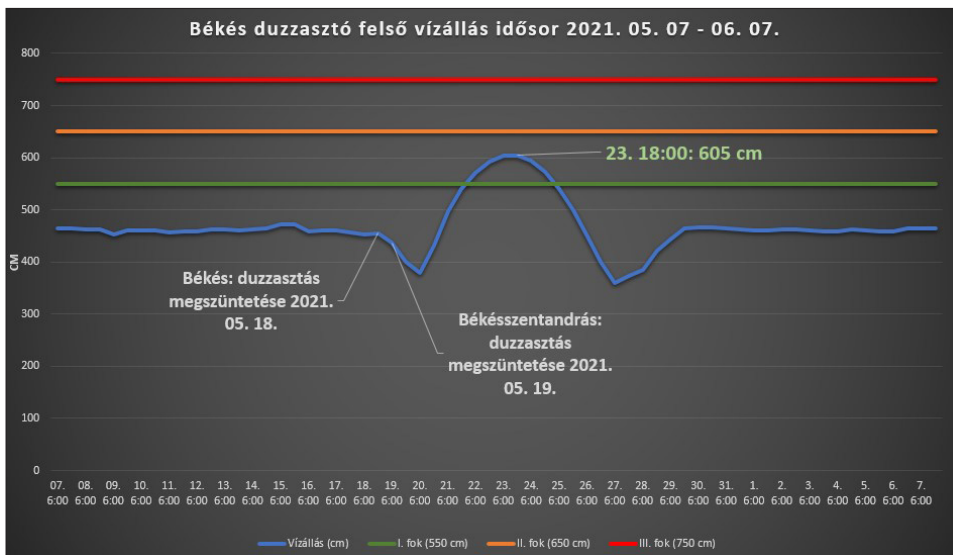
Árhullám előrejelzése

A Nagyváradi Vízügyi Igazgatóság és a Körös-vidéki Vízügyi Igazgatóság is elkészítette saját előrejelzéseit a Belényesnél kialakult rendkívüli árvíz következtében (11. ábra).

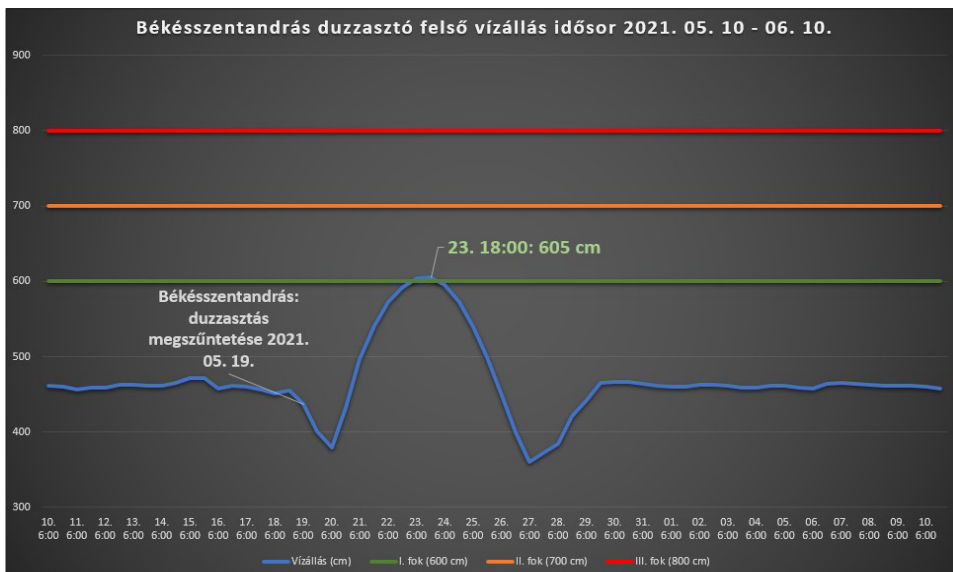
A Nagyváradi Vízügyi Igazgatóság előrejelzéseivel kapcsolatosan megállapítható, hogy a valós tetőzési értékekhez képest magasabb tetőzéseket jeleztek előre az adott állomásokra.

A Körös-vidéki Vízügyi Igazgatóság előrejelzéseit lineáris regresszió alapuló módszerrel, illetve a Nagyváradi Vízügyi Igazgatóság és az Országos Vízeljáró Szolgálat előrejelzéseinek figyelembevételével készíti el.

A KÖVIZIG a nagyváradi vízügyhöz hasonlóan a várható árvízszinteket szintén felülbecsülte.

9. ábra: Békés duzzasztó felső vízállás idősor 2021. 05. 07 – 06. 07.

10. ábra: Békésszentandrás duzzasztó felső vízállás idősor 2021. 05. 10 – 06. 10.

Előrejelzés értékelés					
Készítője	Készítés ideje	Célállomás	H előrejelzett (cm)	H tetőzés (cm)	dh (cm)
Nagyváradi VIZIG	2021.05.18.	Tenke	540-560	513	37
Nagyváradi VIZIG	2021.05.18.	Talpas	970-990	883	97
Nagyváradi VIZIG	2021.05.20.	Zerind	830-850	798	42
KÖVIZIG	2021.05.19.	Ant	720 +/- 25	652	76
KÖVIZIG	2021.05.19.	Remete	570 +/- 25	501	79
KÖVIZIG	2021.05.19.	Békés	660 +/- 25	605	67

11. ábra: Elkészített előrejelzések Nagyváradi VIZIG, KÖVIZIG

Összegzés

Az árhullámot megelőzően a csapadéokban szegény időszaknak megfelelően kisvízes állapotok uralkodtak a Körösökön, amely időszakban a szokásos duzzasztási szinteket (Békés duzzasztó felső

+460 cm, Békésszentandrás duzzasztó felső +485 cm) tartotta a Körös-vidéki Vízügyi Igazgatóság. 2021. május 12-én csapadékosabb periódus vette kezdetét a Fekete-Körös vízgyűjtőterületén, amely

Folytatás a 11. oldalon ↪

ról az előzőekben részletesen írtunk. A lehullott csapadék jelentős része a Fekete-Körös felső szakaszán található Köves-Körös részvízgyűjtő területet érintette. Ezen intenzív csapadék következtében villámárvíz alakult ki a Köves-Körösön és így egy rendkívüli árhullám érte el a Fekete-Körös felső szakaszát. A hirtelen lehulló nagy mennyiségű csapadék következtében Belényesnél alig több mint 24 óra leforgása alatt 466 cm-es új LNV szinttel tetőzött a Fekete-Körös. A csapadékutánpótlás hiányának következtében a vízszint meredeken csökkenni kezdett a Fekete-Körösön, így az árhullám tartóssága Belényesnél alig haladta meg a 24 órát.

A folyó Belényest követő szelvényeiben (Tenkefürdő, Talpas, Nagyzerénd, Ant, Sarkad-Malomfok, Remete) a meder szélesedésének, a vízutánpótlás hiányának, illetve a mellékvízfolyásokon érkező alacsony vízhozamok következtében a vízhozamok, vízszintek folyamatosan csökkentek, az árhullám folyamatosan ellapult. Nagyzerénd esetében a kialakuló tetőzés értékét a Tamásda és Kis-

Az általában békésen csordogáló Nyimesd patak Belényes központjában az áradáskor (Fotó: Kovács Zoltán. Forrás: MASZOL)

Zeréndnél automatikusan üzembe lépő tározók is csökkentették. Az árhullám gyors és problémamentes levezetésében (főként a magyarországi szakaszokon) szintén jelentős szerepet játszott a duzzasztás megfelelő időben történő megszüntetése, amelynek köszönhetően a Belényesnél új LNV szinttel tetőző árhullám Antnál enyhe II. fokú, Sarkad-Malomfoknál és Remeténél I. fokú árvízvédelmi készültségi szintek mellett vonult le. Az árhullám levezetésében fontos volt, hogy a Hármaskörös alsó szakaszán és a Tiszán kisvízi

állapotok uralkodtak, így könnyedén tudták fogadni a Körösön érkező árhullámot.

Elmondható, hogy a Fekete-Körös vízgyűjtőterületéről minden fontos adat (csapadék, vízállás, vízhozam) rendelkezésünkre állt.

Az előrejelzés pontos elkészítését nehezítette, hogy a regressziós előrejelzési módszer a duzzasztást nem tudja megfelelően lekezelni, illetve az is, hogy korábban Belényesnél hasonló mértékű árvízszint még nem volt tapasztalható.

Szabó Péter

TANULUNK

Továbbképzési hírek

A 2022-es év utolsó negyedében is számos továbbképzést szerveztünk munkavállalóink részére. Külső egységeink alap- és középfokú végzettséget igénylő munkakörben foglalkoztatott munkavállalói részére az őszi védmű-felülvizsgálat lefolytatása után két jelenléti képzést szerveztünk.

Novemberben sikeresen bonyolítottuk le az „Öntözés aktualitásai, új modern technológiák” című jelenléti képzést, amelyért 3 tanulmányi pontot kaptak a résztvevő munkatársak. Majd az „Az árvízvédekezés a gyakorlatban a vízügyi igazgatóságok működési területén” című jelenléti képzés következett, amelyért 7 tanulmányi

pontot kaptak kollégáink.

A központban, illetve az MBSZ és a szakaszmérnökségek irodáin dolgozó közép- és felsőfokú valamint vezető munkakört betöltő alkalmazottak közül mindenki teljesítette a számára 2022. december 2-ig előírt e-learning képzéseket.

Folytatás a 12. oldalon ↗

Az árvízvédelmi képzés

A „Fakitermelő” képzés vizsgája

Az ALFA KISOSZ Érdekvédő és Képző Egyesület és a Körös-vidéki Vízügyi Igazgatóság között létrejött megállapodás alapján 30 közalkalmazottunk 2022. október 19. és 2022. november 24. között Békéscsabán részt vett a

„Fakitermelő” képzésen. A képzés komplex záróvizsgájára november végén került sor, ahol a képzésen résztvevők bizonyíthatták a rátermettségüket. Az Alföldi Agrár Vizsgaközpontja által delegált vizsgabizottság értékelése alap-

ján mindenki sikeres vizsgát tett. A „Fakitermelő” szakképesítésről szóló bizonyítványt átadták az érintettek részére. Gratulálunk a kollégáknak a bizonyítvány megszerzéséhez.

Oroján István

VÍZTÜKÖR

47 év egyetlen munkahelyen – interjú Molnár Teréziával

Molnár Terikének egész életében egyetlen munkahelye volt a „VÍZÜGY”, ezzel kapcsolatban készítettem vele egy rövid interjút, hogy megtudjam mikor kezdett el a vízügnyél dolgozni, és hogyan emlékszik vissza erre az igen hosszú időszakra.

Édesapám vasút- és hídépítő messter volt, többek között a Fehér-Körös gyulai vasúti hídjának kivitelezési munkáit vezette, ez idő alatt

ismerkedtem meg édesanyámmal. Valószínűleg édesapámtól örököltém a műszaki vénát. Gyakran nézegettem otthon a műszaki terveket, rajzokat és így jött az inspiráció, hogy Békéscsabán a Vásárhelyi Pál Szakközépiskolában folytassam tanulmányaimat. 1975-ben útépítő és fenntartó technikusként végeztem, majd abban az évben augusztus 1-jén a KÖVIZIG-nél helyezkedtem el a Vízgazdálkodási Osztályon, dr. Szilávik Lajos osztályvezető irányítása alatt.

Pályakezdeként ez idő alatt szakmailag sok újat tanultam, a Vízrajzi csoport alapító tagjai között voltam. Közvetlen munkatársaim voltak többek között Czakó András, Kendrella János, Kurilla Lajos. Később vízhozammérőként, adatgyűjtőként és adatrögzítőként dolgoztam. Az 1980-as árvíz eseményeit testközelből éltem át, úgy érzem akkor lettem elhivatott vízügyes. Ott láttam és éreztem a víz erejét és az vízügyesek összetartását a munkatársaim között, amit egész pályafutásom alatt tapasztaltam.

Később más osztályra kerültél más feladatok, kihívások elé néztél.

Átszervezések miatt 1986-tól a Központi Gondnoksághoz kerültem, a központi készletek nyilvántartása volt a fő feladatomban. Sokat tanultam az akkori vezetőmtől Ambrus Hubánétól, akinek vezetése alatt sokszínű feladatokat láttam el.

Harmadik szakasz a munkahelyemen a Központi Ellátó csoport volt Holecz Magdolna gazdasági igazgatóhelyettes irányításával, Szigeti Mariann majd később Varga Melinda osztályvezetésével. Azt gondolom, hogy közvetlen munkatársaimmal Szabóné Biró Mártival, Csontos Józssival, Harmath Pistivel, Medve Józssival egy jó csapatot alkotunk. Ezek az évek a funkcionális vonal gazdasági szemléletének jelentőségére, az egymásba kapcsolódó munkafolyamatok fontosságára, az ott dolgozók egymást segítő munkájának szükségességére is rávilágítottak. Munkatársaimra, vezetőimre szakmailag, emberileg és magánéleti gondjaimban is mindig számíthattam.

Igazi közösségi ember vagy, nagyon sok rendezvényen vettél részt, nemcsak résztvevőként, hanem szervezőként is.

A készletnyilvántartáson kívül

Folytatás a 13. oldalon ↪

Közösségi emberként sok rendezvényen vett részt

üzemeltetéssel és rendezvények bonyolításával kapcsolatos feladatokat is végeztem. Mindvégig kiváló munkatársakkal dolgozhattam együtt. Közreműködtem több évig a városi reneszánsz karnevál vízügyi felvonulásának előkészítésén, évről évre megrendezésre kerülő családi nap, gyereknap, télapó ünnepség, Gyöngyösi Lázár emlék-sakkverseny szervezésén.

Ezen rendezvények egy része Szanazughoz kötődik, nemrég az épület és környezete jelen-

tősen megújult.

Igen, nagyon sok emlékem kötődik a szanazugi épülethez. Az üzemeltetés kapcsán nagyon sok embert ismerhettem meg, sok barátság kötődött. Az évek során egyre jobban elhasználódott a létesítmény, felújítására kevés lehetőség adódott, így nagyon örülök, hogy 2020. évben pályázati forrásból kívül-belül esztétikusan megújult.

Köztudott, hogy ahol tudsz segítesz, a vízügyhöz kerülő fiatalokat gyakran pártfogoltad.

Azt gondolom, hogy aki elfogadja a segítséget, azt fel kell karolni, ez két emberen múlik. Mindig igyekeztem odafigyelni másokra, fontosnak tartom a kollegialitást, a jókedvet, így sokkal jobban érezzük magunkat.

Milyen terveid vannak nyugdíjas éveidre, mivel szeretnél a legjobban foglalkozni?

Két felnőtt gyermekem van, 3 unokám mindannyian Angliában élnek. Lányoméknál két gyermek van, ikrek, Ernie és Oszkár 9 évesek. Fiaméknál, Bálint 16 éves. Szeretnék velük minél többet együtt lenni. Szeretnék még többet utazni, színházba járni, olvasni (hangoskönyveket hallgatni), valamint megtanulni úszni.

Mit érzel, ha december 24-re gondolsz, az első igazi nyugdíjas napodra?

47 év alatt igazi családtagnak érezhettem magam a vízügyesek nagy családjában. Mindent köszönök vezetőimnek, munkatársaimnak, barátaimnak, további munkájukhoz jó egészséget, sikereket kívánok.

Köszönöm a beszélgetést Terrike, hosszú, boldog nyugdíjas éveket kívánok neked!

Schiffert András

„...ott, ahol a víz felől hasa van a töltésnek” - interjú Almási Jánossal

A riportalany és a riporter

Almási János 47 év szolgálat után 2022. augusztus 9-én nyugdíjba vonult, ezen apropóból a Vargahosszai örtelepen tettünk egy sétát és beszélget-

tünk a múlt emlékeiről és a jelen történéseiről. Sétánk során azt az útvonalat jártuk be, amit számtalan alkalommal megtett az évek alatt. Télen-nyáron, világosban és sötétben akkor, amikor ment vízmércét olvasni vagy a duzzasztó tábláján emelni. Beszélgetésünk az egykori őrház helyén, a Vargahosszai felügyelői irodában zajlott.

Mikor és hogyan kezdtél el a KÖVIZIG-nél dolgozni?

Édesapám is itt dolgozott. A Vargahosszai szivattyútelepen, a gőzös szivattyúk idején volt fűtő és karbantartó. Az akkori vargahosszai vízmester biztatására lett Ő a régi vasúti híd melletti Fehérháti csatornaőr-

házban csatornaőr. Én oda születtem, abba az őrházba, ahol fél éves koromig laktunk, majd a Láposdombi gátórházba költöttünk át.

Merre található a Láposdombi őrház?

A Láposdombi gátórház maradványai ma a Békési duzzasztótól Doboz irányába, úgy 2 km-re található, ott, ahol a víz felől hasa van a töltésnek. A diófás és a nagy körtefa emléket az ott töltött gondtalan gyermekévekre. Reggel kimentem a határba, ha éhes voltam vagy sötét volt, hazamentem. A gátórházban nem volt se áram, se víz, a megközelítése is ne-

Folytatás a 14. oldalon →

hézkes volt.

Hogyan lettél Vargahosszán gát- és csatornaőr?

1975-ben felajánlották a szüleimnek, hogy Túri Miklós víz-mester helyére költözzenek a Vargahosszai őrházba. Abban az évben április 5-én kerültem én is a vízügyhöz. A Békési kikötőnél, a hajózásnál dolgoztam egészen 1978 nyaráig, ahonnan átkértek az akkor még Szarvasi Szakasz-mérnökséghez tartozó Békési duzzasztóhoz váltógépésznek. 1978 októberében innen vonultam be katonának, majd 80-ban szereltem. Nem sokkal később kimosott minket az árvíz. A szüleim beköltöztek a békési házukba. November 1-jével átkerültem a Sarkadi Szakasz-mérnökségre Vámos Sándor szakasz-mérnök irányítása alá segédgátőrnek. 1981. január 1-jén édesapám nyugdíjba vonult, így én tőle vettem át a gátőrséget. 1996-ban a duzzasztógépész távozott, így ettől az időponttól a duzzasztó kezelésének feladatait is elláttam.

Pályafutásod alatt több ár- és belvízvédekezésen is részt vettél. Melyik volt számodra a legemlékezetesebb?

Több védekezést is megemlíte-

nék, hiszen ennyi év alatt bőven volt részem ár- és belvízvédekezésekben. Számomra a legkeményebb védekezés 1981 tavaszán volt. Édesapám lebetegedett, így egyedül maradtam kezdő gátorként a feladatokra. Védekeztem a Tiszán, a Hernádon. Belecsöppentem több, embert próbáló, kritikus helyzetbe. Megesett, hogy több ezer ember irányításáért voltam többed magammal felelős. A helybeliek védekezési munkálatainak irányítása meglehetősen hálás feladat volt számomra, amit az is bizonyít, hogy a hernádi védekezést követően, 2010-ben Aszaló városa meghívott köszönőnap rendezvényére.

Rengeteg látogatót fogadtál az évek alatt a duzzasztónál. Volt-e olyan eset, amikor rendkívüli szituációval kellett megbirkóznod?

Amikor látogatók jöttek a duzzasztóhoz és felmentek a hídra, több alkalommal megesett, hogy onnan ölben hoztuk le őket a fellépő tériszony miatt. Előfordult, hogy egy-egy megtermett båtortalan csukott szemű rettegő felnőttest ketten hárman cipeltünk. Ebből okulva a későbbiekben előre jeleztem az esetlegesen felléphető problémákat.

Almási János a Békési duzzasztó mellett

Nyugdíjba vonulásod óta hogyan telnek napjaid, mivel foglald el magad?

Nem költöztünk messze a folyótól, így azt kihasználva gyakran horgászom. A vadászat, mely fiatalabb koromban nagy szenvedély volt, mára kissé háttérbe szorult. A hegyek számomra a nagy szerelem. Nagyon sok ház körüli munka van. Van egy lányom, aki már férjhez ment. Igazából nekünk is és a gyerekeknek is mindenük megvan. Az életet most már csak élni kell.

Ez végszónak tökéletes! Köszönöm az együtt töltött időt! Jó egészséget, boldog nyugdíjas éveket kívánok!

Juhász Ilona

A szivattyútelepek világa – interjú Turbucz Sándorral

Riportalanyunk a gépmatuzsálemek között

Turbucz Sándor (Pinyó) 45 év és 2 hónap vízügnél töltött idő után nyugdíjba vonult, ebből az alkalomból a Kernyei szivattyútelepen beszélgettünk vele. Találkozásunkra az 1897. évben épült szivattyútelep épületében, lenyűgöző gépészeti berendezések környezetében került sor, de kezdjük az elején, mikor kezdte el a KÖVIZIG-nél dolgozni?

1975-ben Gyulán az MTH-ban ipari géplakatosként végeztem, majd két évet a Csepel buszgyárban hegesztőként dolgoztam, amikor Édesapám révén – aki a vízügnél dolgozott – megtudtam,

Folytatás a 15. oldalon ↪

hogyan van felvétel a KÖVIZIG-nél, jelentkeztem és felvételt nyertem. 1977. augusztus 15-től a Sarkadi Szakaszmérnökségnél kezdtem el dolgozni, Vámos Sándor szakaszmérnök irányítása alatt. Sarkadon műhelymunkás voltam, szivattyútelepek, zsilipek, vízépítési műtárgyak karbantartása volt a feladatomban. 1980-ban bevonultam katonának, majd 1 hónap múlva katonaként a nagy Körös-völgyi árvízre vezényeltek engem is. Gépkocsivezetőként a hosszúfoki árvízvédekezésből vettem ki részem. 1982-től - a katonaság után - gépkocsivezetőként Andor Laciék villanyszerelő csapatával végeztem a rám bízott feladatokat. 1986-tól műhelykocsira kerültem, közben munka mellett leérettségiztem, 1994-ben Debrecenben darukezelő vizsgát tettem, innentől az MBSZ központnál darun és műhelykocsin dolgoztam. Munkám során nagy helyismeretre tettem szert, illetékességi területünkön minden szivattyútelepet, szivattyúállást, zsilipet jól ismerem. 2017-ben a kernyei főgépész nyugdíjba vonulása után engem kértek fel a főgépészi feladatok ellátására.

Katonaként megtapasztaltad a víz erejét, láttad az 1980-as kettős-körösi töltésszakadás következményeit, az azt követő helyreállítási munkákat, de hosszú vízügyi szolgáló alatt bizonyára több ár- és belvízvédekezésen is részt vettél.

Térségünkben szinte minden évben voltak hosszabb-rövidebb ideig tartó belvizek, a védekezésben mindig kivettem a részem. 1983-84 között a Paksi Atomerőmű építésénél is dolgoztunk, de a Műszaki Biztonsági Szolgálattal a tiszai és dunai árvízvédekezésnél is jelentős szivattyúzási munkákat végeztünk. Szép emlékem között van az 1994-es szigetközi vízpótlásnál végzett munka is.

Hosszú pályafutásod alatt tapasztalhattad, hogy milyenek voltak régen és milyenek ma a gépészi feladatok, megosztanád ezt velünk?

Más volt régen, mint most. Pályám kezdetén sok szivattyútelep épült. A régebbi telepeket nagy gondossággal vigyázták. Több ember dolgozott egy-egy szivattyútelep folyamatos karbantartá-

A Kernye I. szivattyútelep rendezett, festői környezete

sán. Sok szivattyútelep környezetében virágoskertet létesítettek, parkosították a környezetüket. A szivattyúknál havonta üzempróbát tartottunk. Főgépészként én is törekedtem arra, hogy a ránk bízott telepek a lehető legjobb karban legyenek, a gépeket üzemkész állapotba tartsuk, a telepek környezete télen-nyáron rendezett legyen.

Hány telep volt a felügyelet alatt, van-e „kedvenc telep”?

A közfoglalkoztatottakkal együtt átlagosan 10 főt irányítottam a csapatomban, összesen 28 szivattyútelepet és szivattyúállást kellett üzemkész állapotban fenntartanunk, ebből 12 szivattyútelepet. Nem kell mondanom, hogy folyamatosan volt munkánk. Kedvenc telepem a csapatom „főhadiszállásául” szolgáló Kernye I. telep. Főgépészi időm alatt ez a telep lett a leglátványosabban rendbe téve. Azt gondolom, hogy néhány év alatt sok munkával jó munkakörülményeket teremtettünk. Vizesblokkot, pihenőhelyiséget alakítottunk ki. A telepi műhely helyiséget és karbantartó eszközeinket is sikerült fejlesztenünk.

Nyugdíjba vonulásod után a fiad vette át a főgépészi teendőket, így a családi tradíció folytatódik.

Igen, a vezetőség fiamat, Robit kérte fel a főgépészi feladatok továbbvitelére. Remélem, hogy tovább folytatja a rá bízott telepek lelkiismeretes karbantartását, gondozását, üzemkész állapotba

tartását. Fontosnak tartom, hogy a mindenkori főgépész és a közvetlen beosztottak között jó munkakapcsolat legyen, a dolgozók folyamatosan tájékozódjanak minderről, ami a vízügynél történik.

Hogy tervezed a nyugdíjas éveidet, mivel foglald el magad?

Nagy hobbim a lovak, két gyönyörű fogatlovam van, így több időm marad rájuk. 3 felnőtt gyermekem van és 4 kisunokám (3 lány, 1 fiú), velük is több időt szeretnék tölteni.

Köszönjük a beszélgetést! Jó egészséget, boldog nyugdíjas éveket kívánunk!

**Juhász Ilona
Schriffert András**

A kernyei telep új gépi gerebénél

Személyügyi híreink

Igazgatóságunknál közalkalmazotti munkaviszonyt létesített:

- **Földi Zoltánné** pénzügyi ügyintéző munkakörben, 2022. október 1-től a Műszaki Biztonsági Szolgálatnál.
- **Kiss Géza** gátőr 2 munkakörben, 2022. október 10-től a Gyulai Szakasz mérnökségnél.
- **Kerepeczki András** szivattyútelep-kezelő 1 munkakörben, 2022. november 8-tól a Műszaki Biztonsági Szolgálatnál.
- **Fazekas Rita** munka- és tűzvédelmi referens munkakörben, 2022. december 1. napjától a Műszaki igazgatóhelyettes közvetlen irányítása alatt.

Igazgatóságunknál közalkalmazotti munkaviszonya öregségi nyugdíjba vonulása miatt megszűnt:

- **Turbucz Sándornak** kiemelt műszaki ügyintéző munkakörben, 2022. október 15-én a Műszaki Biztonsági Szolgálatnál.
- **Markó Istvánnak** árvízvédelmi referens munkakörben, 2022. november 16-án az Árvízvédelmi és Folyószabályozási Osztálynál.
- **Valastyán Lászlónak** szakasz mérnök munkakörben, 2022. december 9-én a Szeghalmi Szakasz mérnökségnél.
- **Molnár Teréziának** üzemfenntartási ügyintéző munkakörben, 2022. december 24-én a Vagyongazdálkodási és Üzemeltetési Osztálynál.

Főigazgatói elismerést kapott Lukács Béla osztályvezető

Láng István az Országos Vízügyi Főigazgatóság főigazgatója - nemzeti ünnepünk, október 23-a alkalmából - **Szakterületi érem elismerést adományozott Lukács Bélának** - a Vízrajzi Monitoring Osztály vezetőjének -, szakterületén végzett kimagasló munkája elismeréseként.

Lukács Béla az Eötvös József Főiskola, Vízrendezés-vízhasznosítás szakirányának elvégzése után, 1998-ban helyezkedett el a Körös-vidéki Vízügyi Igazgatóságnál. Munkája mellett szakmai ismereteit később a Budapesti Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem Vízépítő szakirányán bővítette, ahol vízépítő, vízkészletfeltárás, vízrajz szakirányú szakképzettséget is szerzett. Végigjárta a ranglétra fokait, szerkesztő rajzoló munkakörrel kezdte, majd vízrajzi ügyintézőként, később felszíni vízgazdálkodási ügyintézőként pontosan, szakmailag alátámasztva, nagy szorgalommal látta el feladatait. Kimagasló munkájának, megbízhatóságának és rátermettségének köszönhetően 2013-tól a Vízrajzi Monitoring Osztályon osztályvezető-helyettes, majd 2019-től osztályvezetői kinevezést kapott.

Szervezeti egységének munkáját határozottan irányítja, koordinálja, szakmai segítségére, műszaki javaslataira és iránymutatására bármikor számíthatnak munkatársai. Közreműködik az igazgatóság vízrajzi távmérő rendszerének kialakításában, működtetésében és fejlesztésében, ez irányú tevé-

kenységét országos szinten is elismerik. A távmérő központ és a vízrajzi észlelőhálózat működtetésében szakértelme mérvadó.

Az elismeréshez szívből gratulálunk!

Lovász Rita

A Baráti Körben a visszaemlékezéseké és az interjúké volt a főszerep

Megemlékezés a Bodoki síroknál

Folytattuk munkánkat - mely most már 13 éve tart - és a negyedik negyedév sem telt eseménytelenül.

Októberben a „jubiláló” duzzasztóművekre emlékeztünk történetüket felidézve honlapunkon. Az ez évben is pusztító aszály kezelésének és mérséklésének fontos eszközei ezek a főművek. 80 évvel ezelőtt, 1942. október 15-én ünnepélyesen üzembe helyezték a Hármaskörösön a Békésszentandrás vízlépcsőt. A nagyszabású beruházás 1936-ban indult, és a megvalósult mű azóta üzemrendje szerint biztosítja a kívánt vízszintet, az átvezetett Tisza víz szétosztását, a holtágak vízpótlását, az öntözést és a hajózást, és nem utolsósorban ökológiai szempontból is kiemelt jelentőségű. Az 50 éves évfordulón, 1992-ben az Alföld öntözésfejlesztését irányító Lampl Hugó emléktábláját helyeztük el a pilléren, nagyszabású ünnepség keretében, ahol a tervezők, építők közül még többen is részt vettek, közöttük dr. Mosonyi Emil is jelen volt. 65 év után, 2007-ben Békésszentandrás község helyezte el emléktáblát a "kubikosok dicséretére", 2017-ben, a 75. évfordulón pedig a vízlépcső emléktábláját helyezték fel, továbbá egy emlékkiadvány is megjelent.

45 évvel ezelőtt, 1977-ben készült el a Sebes-Körösön a Körösladányi duzzasztómű, mely elsősorban vízkészlet szétosztási, öntözési céllal létesült, és ökológiai jelentőséggel bír. Az 1975 áprilisában

megkezdett építési munkák után alig 2 évvel, 1977. május 19-én a létesítmény próbaüzeme megkezdődött, 1977. december 9-én ünnepélyesen üzembe helyezték.

Az eltelt időszakban mindkét művön megvalósult a rekonstrukció, létesült új típusú hallépcső, és tervek születtek a vízenergia hasznosítására is (melyből a Békésszentandrás erőmű meg is valósult, 2013 óta termeli az áramot).

Október 6-án volt a Bodoki sírok rendbetétele, és Halottak napján e síroknál közösen emlékeztünk meg a Bodoki-dinasztiáról, elődeinkről, elhunyt kollégáinkról, koszorújuk elhelyezésével és mécsek gyűjtésével.

Folytatódott a nyugdíjba menő

kollégákkal készített riportok sora, Schriffert András és Juhász Ilona sok érdekes interjút készített, melyek e hírlevélben olvashatók.

A vízügy által a helyi értéktárba javasolt anyagokhoz ajánlásokat készítettünk, hiszen mindkét téma - a Bodoki-dinasztia munkássága és a Vízügy székház - egyaránt elismerésünket és teljes támogatásunkat élvezzi. E hírlevél hasábjain a Bodoki-dinasztia munkásságáról készített anyagunkat is olvashatják.

Novemberben hármaskörös évfordulóra emlékeztünk, 112 évvel ezelőtt, 1910. november 10-én született dr. Mosonyi Emil, világhírű vízepítőmérnök, tudós és professzor. Születésének 100. évfordulóján, 2010. novemberben (23-án) nyitotta meg ajtaját a Mosonyi Emlékszoba a Tájvízházban, és azóta fogadja a látogatókat. Az Emlékszoba látogatója volt október 25-én dr. Kovács Lajosné Zsóka Németországból, akinek férje a Professor Úr tanítványa és évtizedekig jó barátja volt, ő pedig Hedvig asszonnyal ápolt személyes, jó kapcsolatot. Nagy érdeklődéssel nézte meg a kiállított tárgyakat, tekintette meg a szakmai életutát, melyek visszaidézték a neves baráti házaspár emlékét. Meghatottan vette kézbe Mosonyi professzor Vízérőhasznosítás című, férje számára dedikált könyvét, melyet elhunyt férje ajándékozott az Emlékszobának, és a kiállítás része lett. 42 éve nem járt Gyulán, így

Folytatás a 18. oldalon →

Dr. Kovács Lajosné látogatása a Tájvízházban

a város mai arcát is elismeréssel fedezte fel. Férje 12 éven át volt a vízügy osztályvezetője.

2009. november 10-én, 13 évvel ezelőtt alakult a Bodoki Károly Vízügyi Múzeum Baráti Kör.

Sissi fainak története és emléke után kutattunk májusban, a Gyula-Békési-nagycsatorna kialakításának Császári pár általi látogatása 165. évfordulóján. A Szanazugban, az Erzsébet királyné fainak nevezett, a „vízügyi üdülő” előtt lévő fák már kipusztultak, de az emléktábla még őrzi hírüket. Pótlásukra kerestük a lehetőséget, Papp Sándor, a vízügy erdésze gondoskodott a beszerzésről. Az ő, és a Gyulai Szakasztechnikus előkészítésével a fákat november 25-én ültettük el. Szabó János igazgató úr is lapátot ragadott az Árvízvédelmi Osztály, a Gyulai Szakasztechnikus és Baráti Körünk képviselői mellett. (Ma már nem csak Erzsébet királyné, de kissé titkárunk, az ültetést szervező Erzsébet fái is lesznek, ha megőnének.) A klubházat védő keresztgát felett 7 kőris és 1 kocsányos tölgy kapott helyet, mint annak idején, a látogatás emlékére. A fák történetéről bővebben is olvashatnak a hírlevél hasábjain.

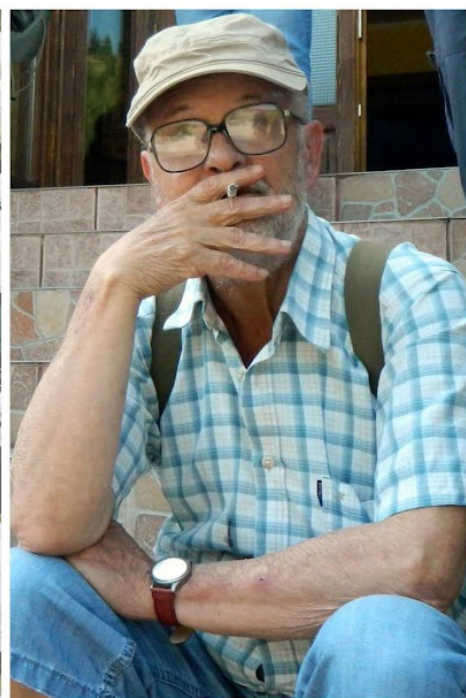
Nem maradt el idén sem decemberben a Bodoki emléktábla megkoszorúzása az OTP falán a vízügy Igazgatóság és a Baráti Körünk részvételével, Bodoki Károly halálának 154. évfordulója alkalmából.

Már a jövő évi feladatainkat fogalmazva a Munkatervet is készítjük, 2023-ra.

Gyászol a Baráti Kör. Neves tagtársunk, dr. Vasas Ferenc november 10-én, 74 éves korában elhunyt. 1973-tól dolgozott a vízügnél, évtizedeken át vizsgálva a vizek élővilágát. Ő volt itt az első hidrobiológus, majd a felügyelősé-

A Bodoki emléktábla koszorúzása

Dr. Vasas Ferenc emlékére

gen folytatta ezt a munkát. Kiváló, széleskörű tudományos és operatív szakmai munkásságát, sokoldalú tehetségét nagyra értékeljük. Egyedi stílusában alkotott festményei is hirdetik a hegyek-völgyek, vizek, - köztük a Körösök - szere-

tetét, a természet iránti rajongását, mely Ferit jellemezte. Nyugodjon békében!

Czakóné Czédli Jolán

Erzsébet királyné emlékfái

A Körös-vidéki Vízügyi Igazgatóság és a Bodoki Károly Vízügyi Múzeum Baráti Kör tagjai november 25-én, annak emlékére, hogy 165 évvel ezelőtt Ferenc József és Erzsébet császári pár Gyulán járt és megtekintette az épülő Gyula-Békési-nagycsatornát, az egykori

Erzsébet királyné emlékfák pótlására 7 db kőrist és 1 db kocsányos tölgyfát ültetett. A kocsányos tölgyet a napokban elhunyt dr. Vasas Ferenc emlékének is ajánlották, aki a Bodoki Baráti Kör tagja volt. Az igazgatóság vállalta a fák életben tartását, őrzi őket, hogy azok

nagyra nőhessenek, míg a Baráti Kör gondoskodik a halhatatlanságukról, így az utókor is emlékezni fog az ültetésük apropójára.

1898. szeptember 10-én a Genfitó partján Erzsébet királynét egy

Folytatás a 19. oldalon →

olasz anarchista meggyilkolta. Darányi Ignác földművelésügyi miniszter - két hónappal a királyné tragikus halála után - 1898. november 19-én kelt rendeletében „Erzsébet királyné emlékfák” ültetését írta elő az Osztrák-Magyar Monarchia területén. A miniszter rendeletben szabályozta a telepítést meghatározó kereteket, tanácsokkal szolgált a telepítendő fajokra és azok ligetbeli elhelyezésére is. Külön rendelkezett az elültetett fák megjelöléséről is, amelyre az „Erzsébet királyné emlékfái” feliratú táblát javasolta.

A faültető csapat Szanazugban

Darányi Ignác felhívására 1899 júliusáig közel 2 millió 800 ezer Erzsébet-emlékfá, cserje és borkorvert gyökeret. Az Erzsébet királyné emlékfái című, 1899-ben kiadott könyv tartalmazza a felhívást és az egyes megyékben ezen időszakban elültetett emlékfák listáját. <http://mek.oszk.hu/21400/21419/21419.pdf>.

7 kőrist és 1 kocsányos tölgyfát ültettünk el

Az Erzsébet emlékfák ültetése a későbbi években is folytatódott. A Békés folyóirat 1900. április 29-én kelt 17. száma arról számolt be, hogy a Gyulai Folyammérnöki Hivatal Szanazugban, a Fehér-Körös bal part régi és új töltés közötti szakaszán több mint 150 fát ültetett el, az előírt vastáblával megjelölve.

A fák időközben kiöregedtek, ki kellett vágni őket, de részben természetesen úton vagy újraültetéssel utánpótlódtak.

Az „Erzsébet királyné emlékfái” feliratot tartalmazó vasoszlop a Körös-vidéki Vízügyi Igazgatóság Árvízvédelmi Központ (Szanazugi Klubház) területén ma is megtalálható.

**Köváriné Szabó Erzsébet
dr. Vasas Ferencné**

Békés folyóirat 1900. április 29-én kelt 17. számában található cikk, és a tábla Szanazugban

„A Bodoki mérnök-dinasztia munkássága”

A Bodoki Károly Vízügyi Múzeum Baráti Kör és igazgatóságunk két értéket készít elő a települési- majd reményeink szerint a megyei értéktárba. A Bodoki családról minden év december 10-én - Bodoki Károly halálának évfordulóján - megemlékezünk a gyulai OTP Bank falán elhelyezett emlék-

táblánál. Bodoki Károly halálának évfordulója tiszteletére hírlevelünk olvasóival is megosztjuk a Bodoki mérnök-dinasztia munkásságával kapcsolatban összeállított anyagunkat, mellyel méltó emléket kívánunk állítani e neves mérnök-családnak.

A dinasztia tagjai Bodoki Henter Mihály, fiai Bodoki Károly és Bodoky Lajos, valamint Károly fia: Bodoki Kálmán. A Bodoki család származása Erdélybe vezet, Bodokra, a Bodokiakat eredetileg Henternek hívták, a Bodoki nevet predikátumként vették fel és szá-

Folytatás a 20. oldalon →

Minden évben megemlékezünk a Bodoki családról az OTP falán elhelyezett emléktáblánál

mon tartották sepsibodoki eredetűket. (A Bodoki nevet hol i-vel, hol ŷ-vel, hol y-nal írta a család, nem egységes, időben is változó módon).

A Bodoki mérnökök tevékenységére, szakmai munkásságukra és személyiségükre hálával és elismeréssel emlékeznek a Körös-vidék, Gyula város lakosai, és a vízügyi szakma képviselői. A Bodokiak neve összeforrott a folyószabályozások történetével, mely már több mint másfél évszázadot tudhat maga mögött. Kiállta az idő próbáját, sőt hogy másként fogalmazzunk, a „vizek próbáján” is jól szerepelt. Annál nincs nagyobb elismerés egy mérnök számára, mint, ha munkái évszázadokra szólnak, és bár a folyamatos fejlesztés, a fenntartás elengedhetetlen, de alapjaiban a kitűzött célt hosszú távra megoldotta. Felmerül a kérdés, hálás-e az utókor ezért, megjegyzi-e nevüket, feljegyzik-e a krónikások érdemeiket, vagy az idő homályában elvesznek ők is, sok más, munkáját jól végző emberrel együtt? Bodoki Károlyról és az édesapjával, öccsével és fiával alkotott mérnök-dinasztiáról elmondhatjuk, nevük, munkásságuk fennmaradt, példaértékű. Összefoglaló művek őrzik munkásságuk történetét, kutatók elemezték életútjukat, az azóta eltelt több mint két évszázad története - amióta Henter Mihály elhagyta Erdélyt - nem ismeretlen az utódok előtt. A mérnökdinasztiá alapítója Békés

vármegye első önálló mérnöke, Bodoki Henter Mihály (1782-1838) földmérő, aki a családból elsőként lépett a mérnöki pályára, 1812-ben foglalta el vármegyei posztját, Gyulán lakott, s ezt a munkát haláláig, 1838-ig végezte, amely a szabályozási munkák terén főként részleges beavatkozásokból állt. (A vármegyei mérnökök tevékenysége a vízrajzi ismeretekre, a „vizek és az utak regulálására”, tehát a szabályozások tervezésére és kivitelezésére és a megyében lévő hidak, megyei tulajdont képező épületek, katonai kvártélyok létesítésével és karbantartásával kapcsolatos feladatokra terjedt ki. A mérnök feladata volt az ezekkel kapcsolatos költségvetések, elszámolások elkészítése, továbbá a közmunkakivetések, a fogatos és a kézi munkaerő községenkénti adatainak nyilvántartása is.) A korabeli mérnöki munka tehát nem csupán a lecsapolás műszaki megtervezésére és kivitelezésre irányult, hanem egy személyben jelentős jogi és közgazdasági szervezést is igényelt. Röviddel Békés megyei földmérői kinevezése után Bodoki komoly szakmai kihívás előtt állt: a Fehér-Körös felett Gyulán átívelő „kőhidat” kellett emelnie. A tervek elkészítésén túl gondoskodott az építőanyag beszerzéséről, ellenőrizte a mesteremberek és a napszámosok munkavégzését, folyamatosan vezette a számadásokat is, továbbá felmérte a megye területére eső negyvenezer folyó ölnyi gátakat. A

jól koordinált munka két évet vett igénybe, de úgy a munkaszervezés, mint az elkészült Kapus híd a megyei előljárók osztatlan elismerését vívta ki. A Gyulai Értéktárba került a Kapus híd, mely értéket már a megyei Értéktár is befogadta. Az 1820-as évektől Bodoki irányította a megyei vízrendezési feladatokat, elkészítette a terület vízrajzi leírását.

Bodoki Mihály 1828-ban már, mint elismert szakember kérhetett teljesítményeiről bizonyáglevelet, amit „*állandó dicséretes, jó hírt s nevet szerzett maga hivatali alkalmaztatásául*” szeptember 18-án állítottak ki számára.

Másfél évtizedes szolgálat után általános megbecsüléssel illeték személyét: „*rendes földmérőnek még az 1812-ik esztendőben neveztetvén ki - írták róla -, az azóta eltelt 16 esztendőök folyamatja alatt oly szakadatlan szorgalommal, pontos ügyességgel és állandó törekedéssel járt légyen el abbéli hivatalának minden részeiben, hogy magát sok áldozatokkal egybekapcsolt hasznos fáradozásai után nemcsak közbizodal munkra és több ízben nyilván kijelentett dicséretekre is méltóvá tette, hanem különösen rendes kötelességein kívül a megyénkben egy avégre kegyelmeesen kinevezett királyi biztosság felügyelése alatt, jelenvalólag is folyamatban lévő folyóvizek regulációja körül mindenkor a legjobb foganattal végbevitt munkálko-*

Folytatás a 21. oldalon →

Bodoki Henter Károly Általános Iskola udvarán elhelyezett emlékkő Sepsibodokon

dásiért, úgy több hydraulicus és hydrotechnicus tekintetéből mind theoretice, mind practice meggyénk valódi hasznára megtett jeles operatumokért, s valamint általunk, úgyszintén a nagyméltóságú királyi magyar helytartótanácsnak különös intézete által is a néki rendelt megjutalmazásokra is magát megkülönböztetve érdemesítette". A Bodoki Mihályt övező elismerések sora a halálát megelőző évben, 1837-ben vált teljessé, a főispáni helytartó ekkor Békés vármegye táblabírái sorába emelte. 1838. január 12-én hunyt el, 26 évi munkásságának a nemesi közgyűlés jegyzőkönyvben állított emléket. A váratlanul megüresedett állásra jelentkező öt mérnök közül Bodoki Mihály fiát, Károlyt nevezték ki.

Bodoki Károly

Bodoki Károly (1814-1868) 1814. március 29-én Békésen született, (anyja Major Terézia) vízepítő mérnök, akinek neve összeforrott a Körösök és a Berettyó-völgy szabályozásának és ármentesítésének történetével, annak kiemelkedő személyisége. Tanulmányait a kecskeméti és a debreceni református kollégiumban kezdte, majd az Institutum Geometrico-Hydrotechnicumban tanult.

Sokoldalú műveltségre tett szert, több nyelven beszélt, mérnöki oklevelet 1836-ban kapott. A kezdő mérnök két évig a budai országos műszaki igazgatóság szolgálatában állott, ezután apja nyomdokaiba

lépett Békés vármegyében, Gyulán telepedve le ő is. A Bodokiak nemzedékváltása egybeesett a vízügyekben történő korszakváltással. A partikuláris gátépítések és lecsapolások folytatásával szemben az egész vízrendszerre kiterjedő egységes szabályozási tervek születtek. Ezeknek vált fő tervezőjévé és megvalósításának irányítójává Bodoki Károly.

A változást a társulatok alakulása jelentette, térségünkben az elsőt Széchenyi István ösztönzésére 1845-ben alapították. Megalakult a Tisza-völgyi Társulat. A Körös Szabályozási Társulat ehhez csatlakozott, a központi választmány a Körös-Berettyó vidék osztálymérnökévé nevezte ki Bodoki Károlyt 1847-ben, aki a vármegyei mérnöki tisztséget is megtartotta. A társulatok jogi-pénzügyi alapjait éppúgy Bodoki Károly gondolta végig és javasolta az alapításokat, mint ahogyan a földmunkák tényleges irányítását is ő végezte.

Szaktekintélye időközben megerősödött. 1845-ben tíz hónapos szabadságot kért és kapott a vármegyétől nyugat-európai tanulmányútra. Az indoklás a közlekedés korszerű formáinak megismeréséről szólt. Maga az utazás – Széchenyi ajánlólevelével – olyan országokba vezetett, ahol nemcsak a korban fejlett száraz-

földi, hanem csatornahálózattal a vízi közlekedés, és vele kapcsolatosan a vízepítés is tanulmányozható volt (Észak-Itália, Svájc, német tartományok, Franciaország, Belgium, Hollandia, Anglia). Az egységes szabályozási tervét 1855-ben fogadták el, Bodoki Károly irányítója volt a végrehajtásnak is.

Mérnöksége idején létesült a Fehér-Körösnek Gyula város határán kívül ásott 19 km hosszú új medre is, a Fehér-Körös mai alsó szakasza, és a Kettős-Körös mai felső szakasza, a Gyula-Békésinagycsatorna, amelynek munkálatait 1857. május 25-én Ferenc József császár és felesége, Erzsébet királyné is megtekintette, olyan jelentős munka volt.

Bodoki Károlyt műszaki sokoldalúsága mellett, érdekelte a kémia és a geológiai is, valamint jelentős humán műveltsége volt, gazdag könyvtárában francia és német nyelvű szépirodalmi művek is helyet kaptak. A Békés megyei Kaszinónál levéltárnoki, könyvtárnoki teendővel bízták meg.

Akár apja, ő is presbiteri tiszteletet vállalt a gyulai református egyházközségben, és a gyulai református művelődésügy támasza volt. Szakmai elfoglaltságai mellett társadalmi szerepvállalásra is szá-

Folytatás a 22. oldalon →

1874-ben vásárolta meg egyesületünk a Thessarovits testvérektől azt az emeletes házat, melyet 1863-tól ezideig csak bérelt és két alkalommal is 6.596 forint költséggel a célnak megfelelően átalakíttatott. A vételár 24.000 forint volt. Huszonöt éven keresztül ebben az állapotban felelt meg rendeltetésének, amikor is a fejlődés arányában újabb átalakítás és bővítés vált szükségessé, ami újabb 10.000 forint költséget emésztett fel.

Itt kezdte meg egyesületünk működését, innen indult el nehéz időkben ezernyi viszontagság közepette 75 éves pályafutásának mostani állomásához.

Az 1875. évi kereskedelmi törvény értelmében az alapszabályok megfelelő módosítása, az igazgató választmány igazgatósággá és a számvizsgáló-bizottság felügyelő-bizottsággá való átalakítása vált szükségessé. Az igazgatóság tagjaivá: Erkel Rezső, Ferentzy Alajos, Ambrus Lajos, Keblovsky Lajos és Zöldy János, a felügyelő-bizottság tagjaivá pedig: Kalmár Mihály, dr. Kovács István, Göndöcs Benedek és Justh Gyula lettek megválasztva.

1863-tól működött a Békésmegyei Takarékpénztári Egyesület a mostani vízügyi székház épületében

Bodoki Károly felesége Fodor Karolina

kított időt, ő volt a Békés-Bánáti Református Egyházmegye főgondnoka. 1845-ben a gyulai református oktatásügy előbbre lendítése érdekében saját költségén 25 kötet Gazdasági kis tükör-t hozatott Hartleben pesti könyvárustól.

A megye első bankjának, a Békésmegyei Takarékpénztári Egyesületnek az egyik alapítója volt 1863-ban, melynek néhány évig vezérigazgatói teendőit is ellátta. Munkájáért nem fogadott el fizetést.

A kiváló szakembert báró Wenckheim Béla, a kiegyezés utáni első kormány belügyminisztere (1867–1869), hívta a fővárosba, és szeretne volna országos feladatokkal megbízni, de a szűkebb hazájához és eredeti munkájához ragaszkodó Bodoki Károly nem vállalkozott erre.

Gyulán 1868. május 2-án tartotta meg első bizottsági ülését a 14 tagot számláló szépészeti és építkezési szakosztály, amelynek elnöke Bodoki Károly vármegyei mérnök volt. Feladatai közé tartozott többek között a magán- és középítkezések, telekrendezések, járda- és útépitések, javítások, köztisztasági, vízvezetési, Élővíz-csatorna ügyek felügyelete. Véleményt mondtak, ill. bizottsággal vizsgáltatták meg a városképbe nem illő építészeti terveket.

Jelentős helye a családi gazdaságnak Gyulán a híres Bodoky-major, amely az Élővíz-csatorna alsó-körögati zsilipje mellett terül el. Csodálatos, romantikus parkja kemény-

fa oszlopokra rögzített drótháló kerítéssel volt körülkerítve. A díszkert szebbnél-szebb fenyő, tuja és egyéb különleges fákkal és bokrokkal, színes cserjékkel tele. 1857-ig a Fehér-Körös - akkor még Gyulán keresztül - folyt mellette. Bodoki Mihály halála után fia, Bodoki Károly (1814–1868) nemcsak a megyei hivatalt „örökölte” meg, de a majorban történő gazdálkodást is ő vitte tovább. A Békés megyei Gazdasági Egyesület 1865-ben mezőgazdasági termékiállítást rendezett Gyulán, ahol a majorban termesztett búzáért Bodoki Károlyt éremmel jutalmazták. Korai halála után felesége, Fodor Karolina (1837–1923) is sikeresen irányította a major gazdálkodását.

Bodoki Károly családi élete is példaértékű volt, Fodor Karolinával 1856-ban kötött házasságot, melyből négy lány: Jolán, Mária, Ilona és Erzsébet, és két fiú született, akik közül Károly egyévesen elhunyt, s Kálmán, aki a mérnök dinasztia negyedik tagja.

Bodoki Károly 54 éves korában váratlanul elhunyt. 1868. december 10-én, Bihar vármegye Nagybjom községében, (Biharnagybjomban) hivatali teendői közben hirtelen rosszul lett, és „szívszélhűdésben” meghalt. Tragikus halála nagy megdöbbenést és mélységes részvétet keltett. Örök álmát a gyulai Ó-Református temetőben alussza.

Bodoky Lajos (1832–1885)
Bodoki Károly majdnem húsz év-

Bodoky Lajos és felesége, Sztarill Paulina

vel fiatalabb öccse, Lajos apjuk második, Major Zsuzsannával kötött házasságából származott. Az édesapa korai halála miatt a hatéves fiú nevelése bátyjára, Károlyra hárult. Bodoky Lajos iskoláit Kecskeméten, Eperjesen végezte, mérnöki oklevelét – a családban immár harmadikként – 1853-ban Budán érdemelte ki. Rövidesen bekapcsolódott a Tisza, majd fivére mellett a Körös-Berettyó szabályozási munkálataiba. 1860-ban Békés vármegye főmérnökévé választották, nem sokkal ezután magánmérnök, 1863-tól a Temeszabályozó Társulat főmérnöke lett. Bátyja halála után ismét szülővárosába, Gyulára vezetett az útja, ahol m. kir. főmérnöki kinevezést kapott. 1872-ben a Duna-szabályozás előmozdítása érdekében Budapestre került, s karrierje meredeken ívelt felfelé: országos középítészeti felügyelő, műszaki osztálytanácsos, miniszteri tanácsos lett. Fontos szerepe volt a Pestet fenyegető 1876. évi nagy árvíz elhárításában, és terve alapján készült el a Duna magyarországi felső szakaszának rendezése. Lajos szakirodalmi munkásságot is folytatott. Szakkönyvet fordított angolból, Franciaországban tanulmányozta a folyami csatornákat, értékelő elemzést készített az 1873-as bécsi világkiállításról. Magas beosztásokban dolgozva az országos vízépítési bizottság vezetője volt előbb osztálytanácsosi (1881.), utóbb miniszteri tanácsosi rangban (1882.). A XIX. századi Bodokiakra talán jellemzőnek mondható, korai, hirtelen szívhalál azonban őt is elszólította az élők sorából (1885.) Nyughelye Budapesten, a Fiumei úti sírkertben található.

Bodoki Kálmán (1858–1918) apját követte a mérnöki pályán. A budapesti Műegyetemen szerezte diplomáját, és visszatért szülővárosába, Gyulára, ahol a Folyamérnöki Hivatalban dolgozott. Legkedvesebb időtöltésként matematikával foglalkozott és szépirodalmat olvasott, hatalmas könyvtárat gyűjtött. Közéleti szereplést csupán azzal vállalt, hogy a halála előtti esztendőben elfogadta az apja által alapított takarékpénztár igazgatói helyét.

A Bodoki mérnök dinasztia utódai

Folytatás a 23. oldalon →

Bodoki Kálmán

ma már nem annyira Gyulán, mint az egész országban szétszóródva - gyakran értelmiségiként - folytatják a család történetét.

Nem egyformán ismert tevékenységük minden momentuma, vannak még bőven ismeretlen elemek, összefüggések, de van lehetőség kutatások, levéltári iratok alapján ezeket jobban megismerni. S mintha a figyelem, mely felénk irányul, egyre erősödne, a Bodoki Károly születésének bicentenáriumnán számba vett „jelek” ezt mutatják. Kétségtől a Körös-vidéki Vízügyi Igazgatóság állt az emlékezés élére, de partner volt ebben Gyula Város Önkormányzata, a szülőföld (Sepsibodok) általános iskolája, a Békés Megyei Levéltár, a felettes vízügyi szervek, a Magyar Hidrológiai Társaság Vízügyi Történelmi Bizottsága, a Gyulai Református Egyház, és mint a szoborért szervezett adományozásnál

SZÍNES

kiderült, számos más szervezet és magánszemély is.

A mérnöki munka elismerése Bodoki Károly születésének 200. évfordulóján, szobrának felállításában csúcspontot ért el, melyet születésnapján avattak fel. Bak Sándor, a Körös-vidéki Vízügyi Igazgatóság akkori vezetője kiemelte a szoborállítás jelentőségét, amelyben kulcsszerepet vállalt a 2012. október 15-én megalakult Bodoki Emlékbizottság. Széri-Varga Géza szobrászművész személyében kiváló alkotóval sikerült elkészíttetni a jeles vízmérnök szobrát.

Emléktáblák, névadások, kiadványok, festmény, múzeum Hoszszúfokon, ünnepek és végül a Gyulán álló Bodoki Károly szobor azt bizonyítja, az utókor nem fe-

lejt. A szakma, amelyet műveltek, a város, ahol éltek, a Körös-vidék, amelyért dolgoztak, a szülőföld, ahonnan elszármaztak, mind őrzi emléküket.

Munkásságuk olyan érték, amelyre építünk, és büszkék vagyunk! Név szerint rájuk emlékezünk, de munkatársait sem felejtjük. A többi mérnök, a technikusok, vízmesterek, kubikosok és közmunkások, valamint utódaik is hozzájárultak ahhoz, hogy a mai Körös-vidék árvízi- és vízgazdálkodási helyzete a lehetőségekhez mérten biztonságos legyen, és sikerrel nézzen szembe a kihívásokkal, melyek közül ma a klímaváltozás a legnagyobb.

Bodoki Károly Vízügyi Múzeum Baráti Kör

Bodoki Károly szobrának avatása a vízügy székháza előtt, 2014.

Nyugdíjasaink is bepillanthattak igazgatóságunk jelen életébe

Október 3-án a Tájvízház konferenciatermében üdvözölhetők a 43 éve működő Szivárvány Nyugdíjas Klub tagjait az Idősek Világnapja alkalmából. Nagy örömeinkre megtelt konferenciatermünk nyugdíjas munkatársainkkal, akiket Szabó János igazgató úr köszöntött az eseményen. Ez a nap lehetőséget nyújtott arra, hogy megköszönjük idős kollégáinknak, mindazt amit a vízügy közösségéért tettek és tesznek a mai napig. Ezen alkalommal filmvetítésre invitáltuk őket, 25 percen összefoglalva bemutattuk mi

Folytatás a 24. oldalon →

Nyugdíjasainkat a Tájvízház konferenciatermében köszöntöttük

is történt velünk az elmúlt évben, a film képkockáin keresztül betekintést nyerhettek igazgatóságunk jelen életébe, beruházásainkba,

eseményeinkbe, rendezvényeinkbe. Nagy örömmel fogadták a lehetőséget, Tokaji Istvánné a klub elnöke is kifejezte köszönetét. Az

esemény egy szendvicsvacsorával és kellemes beszélgetéssel zárult.

Pozsárné Kaczkó Zita

Minden alkotás lélekből születik

Október 14-én nyitottuk Szabó Emese *"Lélekébredtő"* című kiállítását a Tájvízházban, ahogy az alkotó vallja minden alkotás lélekből születik, innen ered a tárlat címe is.

Kiállítónk különleges drótékszereivel az elmúlt évben már bemutatkozott nálunk, most virágkötő mester és dekoratőr oldalát ismerhettük meg. A természetes elemekből, termésekből, fakéregből, a nagyon különleges izlandi zuzmóból készült alkotások bensőséggé varázsolják a belső tereket. Mondhatjuk úgy, hogy Emese behozta a természetet a Tájvízház falai közé. Ismét egy olyan kiállítás élményével lehettünk gazdagabbak, mely még nem volt bemutatóházunkban.

Emese eredeti végzettsége szerint kertészmérnök és virágkötő szakoktató. Jelenleg a Drótvarázs Ékszer és Virág név alatt, vállalkozóként tevékenykedik. Saját ötletei alapján, kézzel hajtogatott egyedi drótékszereket tekerges és egyedi virágkötészeti alkotásokat készít bármilyen alkalomra. A virágkötészet és az ékszerkészítés a két fő szenvedélye. Mint mondja, az alkotás, mint tevékenység fantasztikus energia számára. Igyekszik

Szabó Emese átvette a Tájvízház „kulcsát”

minden munkájában az egyediségre törekedni. Kizárólag minőségi alapanyagokból dolgozik, és csakis kérésre készít közel egyforma alkotást. Fő célja hosszú évek óta az ízlésformálás mind a színek, mind az anyagok felhasználása, együtt alkalmazása terén. Azt is nagyon fontosnak tartja, hogy tiszteljük és szeressük a körülöttünk lévő természetet, hiszen nélküle nem léteznénk. A munkája során nagyon figyel a környezet védelmére, ahol tud, újrahasznosít, hiszen a krea-

tivitás végtelen.

E kiállítás kapcsán elmondta, hogy már évek óta a fejében volt a zuzmós képek formába öntése, testre szabása a saját szemszögéből. Így gondolta tovább - a manapság egyre nagyobb népszerűségnek örvendő -, kicsit a természetet a lakásba behozó portékákat.

A kiállításon látható alkotások abszolút az egyszerűség, hétköznapi felhasználhatóság és prak-

Folytatás a 25. oldalon →

Az alkotó: Szabó Emese

Természetközeli alkotásaira nagyon sokan kíváncsiak voltak

tikum, az apró részletekben rejló csodák jegyében készültek. Kivitelezésüknek köszönhetően a lakásunk fénytől szegény helyeire is becsempésznek egy kis különlegességet. Időtállóak és szemet gyönyörködtetőek. Azt vallja, hogy rohanó világunkban nem árt néha megállni, megcsodálni a körülöttünk lévő egyszerű dolgokat, a természet fantasztikus szépségeit, formáit, struktúráit. Ez mind-mind töltekezés lehet számunkra a további napok kihívásaihoz, feladataihoz.

A kiállítást Széll János néprajzkutató, fafaragó népi iparművész nyitotta meg, aki szinte az elejétől fogva figyelemmel kíséri Emese tevékenységét, útkeresését. Kedves

szavakkal mutatta be az alkotót és a munkásságát. Mint mondta Szabó Emesét sokan virágkötőként ismerik, de ezen a kiállításon véleménye szerint nem is virágkötő oldalával ismerkedhetünk meg, hanem a berendezővel, amely szintén egy olyan műfaj, amit nagyon nehéz jól művelni. Az alkotásokban a négyszögletes formák dominálnak, az azokon elhelyezett elemek tudatosan különleges egységeket alkotnak a zöld és a barna árnyalatait használva.

A rendezvényen Réger Wanda tolmácsolásában két gyönyörű vers hangzott el, melyet kutyája, Ohana társaságában mondott el.

Szabó Emese a kiállításmegnyitó után nem sokkal a Duna TV ven-

dége volt, ahol gyönyörű drótékszereiről és a mostani - virágkötő, dekoratív tehetségét megmutató - kiállításáról is mesélt a nézőknek. A interjú megtekinthető a következő linkre kattintva: <https://youtu.be/89KNAIPZ75E>

A kiállítás december közepéig látható kiállítótermünkben.

December 24-én téli álmra hajtja fejét a Tájvízház és egy kis időre bezár, a nyitás március 1-jén várható, melyről közösségi csatornáinkon tájékoztatást nyújtunk majd, addig is fogadják szeretettel Péli Tibor István kollégánk humoros-verses gondolatait a zárásról.

Pozsárné Kaczkó Zita

Nem József Attila Gondolatébresztő altató

Nem folyik csövében a víz,
Nem folyik csövében a gáz,
lakat alatt altat a tél –
aludj el szépen, TájVízHáz.

Álmára lehajtja fejét,
alszik a tabló, a paraván,
velealszik a hűmmögés –
aludj el szépen, TájVízHáz.

A projektor is aluszik,
-s míg nincsenek a turisták-
álmában vetít egy picit-
aludj el szépen, TájVízHáz.

Alszik a falon a repedés,
szunnyadozik a szakadás,
máma már nem hasad tovább –
aludj el szépen, TájVízHáz.

Szundít a múzped óra is,
a tárlatvezetés, az osztálykirándulás,
a jó pap is holtig aluszik-
aludj el szépen, TájVízHáz.

A pályázatot, mint hőlég
ballont, megkapod, óriás
leszel, csak hunyd le kis szemed-
aludj el szépen, TájVízHáz.

Teremőr leszel, nem katona!
Vakokat terelő juhász!
Látod, elalszik Gyuszika-
aludj el szépen, TájVízHáz.

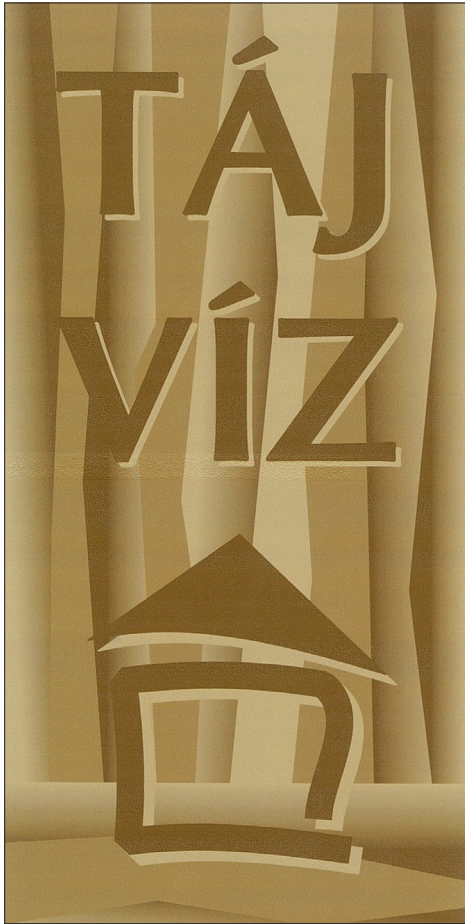
Ferdítette:
Péli Tibor István

Az alkotásokban a zöld és a barna árnyalati dominálnak

TÁJVÍZHÁZI TÖRTÉNETEK – HISTÓRIA BAKTERIÁNA avagy, a poros tájvízházi padlás meséi...

„Száz vasutat, ezeret! Csináljatok, csináljatok! Hadd fussák be a világot, mint a testet az erek.” /Petőfi Sándor: Vasuton/

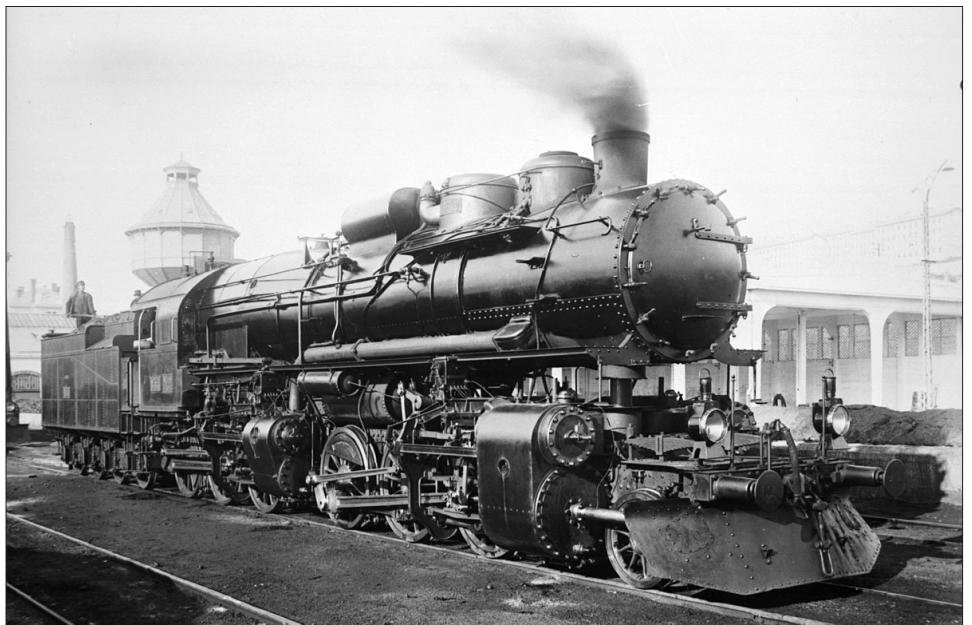
Rusznay Kamill tudta, ezennel élete fordulópontjához érkezett. Tradicionális vasútmérnöki család sarjaként még inkább súlyosnak érezte a ma reá nehezedő feladatot. Különös előjelek ébredésétől vészt jóstak: a vekker szokatlan hangon kolompolt - különválasztva az anyaölként oltalmazó éjszakát a nappaltól -, egyik nadrággombja elpattant - mintha nem lett volna mersze végigélni a mai eseményeket -, valamint beretválkozásakor két helyütt is megvágta magát, amire nősilése óta nem volt precedens. Nagy nap ez a mai: érezte ezt a plébános, a korcsmáros, sőt maga a vicispán is. Megvalósul, amiről több tíz esztendeje álmodtak: jön a 601-es és lehetőség nyílik Nagyváradtól Gyulán át Fiuméig robogni. Szentséges Ég! Minő fejlődés! Egyetlen járművel lehetséges eljutni az ország keleti fővárosától egészen az Adria kapujáig.

Rusznay Kamill érezte, minden ezen áll vagy bukik. Ha ez a járat

sikeres lesz, érdemes lesz Gyulán maradnia vasútiparancsnokként. Ellenkező esetben kénytelen lesz őrhelyét elhagyni és a Felvidéken eljegyeznie magát a névtelenséggel. A távbeszélő szakadatlan csörömpölt, tudatva, hogy a nevezetes szerelvény - mely illusztris utasokkal volt teletűzdelve - elhagyta Váradot, érintette Szalontát és utat találva Kötegyán felé, megcélozta Sarkadot. Még két fertályóra és bedübörög Békés vármegye székhelyének kicsiny, ám díszes Indóházának peronjára. Rusznay Kamill még egyszer alaposan szemügyre vett mindent - hogy ne legyen semmiben kivetnivaló - fürkésző tekintete leellenőrizte a peronokat szegélyező virággyászokat, a szemafort, a sínek alatt pihenő talpfákat és váltókat is. Amidőn mindent rendben talált, helyet foglalt székében, ahonnét az egész pályaudvart szem előtt tarthatta és számba vette, kit hogyan fog majd köszönteni, ha az álomszerelvény csikorgó fékezésével megáll vasútállomásán. A vonaton a legmagasabb rangú utas a közlekedésügyi miniszter, gróf Bánffy Artúr, aki méltóságos nejjével vállalkozott erre a kihívásokkal teli útra. Jelen van Prohászka Amádé nagyváradi segédpüspök, aki maga is mérnöki családból származott és lelkes pártfogója volt e vasúti vonal létrejöttének. A nevezetes személyiségek között részt vesz még az utazáson tekintetes Feldebrőy Alfréd főjegyző is,

akit megszokott módon Erdélyország gubernátorának neveznek. Eme főmagasságú nemes és tiszteletreméltó urakat egyéb kisebb hírességek is kísérték ezennel: írók a helyi- és országos sajtóktól, fotográfusok, közírók, színészek és primadonnák, muzsikusok hada, orvosok és kereskedők és további kíváncsiskodók, akik életük meghatározó eseményeként kerekedtek föl a nagy útra. Mondhatni efféle színes kompániával hódította meg a világot Nagy Sándor az ókorban, vagy akár a Mayflower utasai juthatnak még eszünkbe Amerika telepítésekor. Ami pedig len megnyugvást jelent mindenki számára, hogy a lokomotívot a birodalom koszorús masinistája irányította: Schwarzingger Oszkár. Ő maga rendkívüli tapasztaltságáról közismert - lévén a birodalom egyetlen mozdonyvezetője, aki egész Európát több ízben körbevonatozta - továbbá híres az igen magasfokú problémamegoldó képességéről. Ekkor újfent megcsörren a távbeszélő és a városerdei bakter tesz jelentést: ez a vonat ma nem fog Békés-Gyulára érkezni. Patkó Zsiga rablóbandája Antnál gátat robbantott és a hirtelen és heves esőzésektől megáradt Fekete-Körös vize elérte a vasúti pályát és a síneket elborítva megállásra kényszerítette a díszes szerelvényt, lehetőséget biztosítva ezáltal a mélyen tisztelt utasok kifosztására.

Péli Tibor István

A híres 601-es gőzmozdony

Vízen érkeztek a „Mikulás manói”

A Körös-vidéki Vízügyi Igazgatóság munkatársai is részt vettek azon a városi - civil szervezésben megvalósult - evezésen, mikor is a „Mikulás manói” - kenuval érkezte

- szaloncukorral lepték meg a gyerekeket Gyulán, az Élővíz-csatorna partján, felhívva a figyelmet a városunkon átfolyó élővíz téli szépségére is. A gyerekek boldogan

köszöntötték a „Manókat”, és nagy örömmel fogadták az édességet.

Pozsárné Kaczkó Zita

A Mikulás manói vízen érkeztek a gyerekekhez

A Télapónak esélye sem volt eltéveszteni a rendezvény helyszínét

Vidám gyermekek várták a Mikulást

Egyik kedvenc rendezvényünk a Mikulás ünnepség, minden szervezéssel töltött időt megér, hiszen duplán-triplán jön vissza az az energia és szeretet a mosolygós gyermekarcok láttán, mint amelyet befektet az ember. Ez évben végre nem állta utunkat a koronavírus sem, és két év csendes ünneplés után az Ifjúsági Klub, valamint a Szakszervezet szorgos manói ismét Mikulás ünnepséget szervezhettek az igazgatóság nagytermében.

Pepe manó ünnepi műsora nyitotta a rendezvényt, akkora bulit kerekítve, hogy a Télapónak esélye sem volt eltéveszteni a rendezvény helyszínét. Vidám éneklésre, táncre érkezett a terembe, és elégedetten látta a sok boldog, okos,

Folytatás a 28. oldalon →

szorgalmas és szófogadó gyermeket, akik mind-mind arra vártak, hogy puttonyából előkerüljenek az ajándékok. A Mikulásnak hosszú listája volt arról, hogy a teremben összegyűlt gyerekek mi jót tettek az év során, hiszen a Nagyszakállú mindet lát és mindent tud. Egyenként szólította az apróságokat, türelemmel hallgatta a sok szép verset, mellyel a gyerekek készültek.

Az ajándéokra várakozás közben sem unatkozott senki, hiszen a kreatív kuckóban sok szép karácsonyi meglepetést készíthettek az ügyeskezők, a legapróbbakat játszószőnyeg várta, és fotósarkunkban szebbnél-szebb családi képek születtek profi fotósaink jóvoltából. A pocakok sem maradtak üresen, hiszen a Szivárvány Nyugdíjas Klub tagjai – a hagyományoknak

megfelelően – sok finomságot süttöttek számukra, igazi terülj-terülj asztalkámat varázsolva a terembe. Ezúton is nagy-nagy köszönet minden szorgos segítőnek, hogy ilyen varázslatos rendezvénnyel köszönthették a gyerekeket és a Mikulást egyaránt.

Pozsárné Kaczkó Zita

A 2022-es hidrológiai év összefoglalója a KÖVIZIG területén

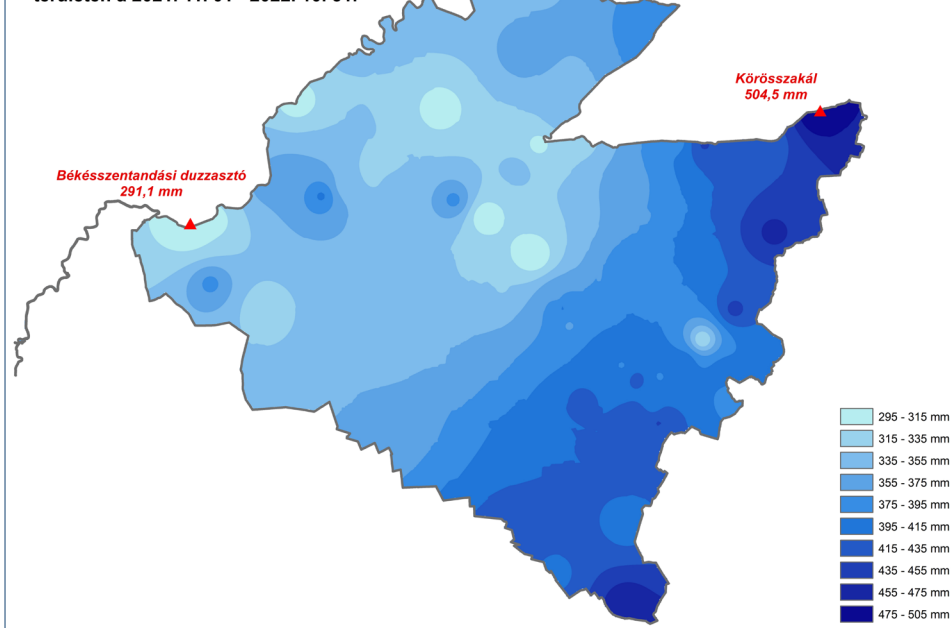
2021. november 1 - 2022. október 31.

Csapadék

A 2022-es hidrológiai év rendkívüli aszályal sújtott év volt. Míg a szezon első felében még elfogadható mértékű volt a csapadékhiány, addig a második felében - főleg a nyári történelmi méretű aszálynak köszönhetően - óriásit zuhant a halmozott összeg. Az éves csapadékmennyiség 376 mm volt, mely a sokévi 563,6 mm-hez képest jelentős, 187,6 mm-es eltérés. A szezon során mindössze 4 hónap (2021 novembere és decembere, valamint 2022 áprilisa és szeptembere) lépte túl a hozzátartozó sokéves csapadékértéket, az összes többi hónap esetében nagyságrendekkel elmaradt a havi összeg az átlagtól. Ez főleg 2022 júniusára igaz, amikor az eltérés mértéke 54,6 mm-es volt, amely lényegében egy átlagos havi mennyiségnek is megfeleltethető, de jelentős volt az ezt követő júliusi (41,5 mm-es), valamint októberi (41 mm-es) hiány is. Ha a halmozott összeg alakulását vizuálisan vizsgáljuk, szintén jól látható a folyamatos csökkenés.

A területi eloszlást nézve látható, hogy az éves csapadékmennyiség jóval kisebb arányban hullott területünk nyugati, középső, illetve északi területein, a nagyobbik része az igazgatóság keleti és délkeleti régióiban esett. A legnagyobb éves mennyiséget 504,5 mm-rel Körösszakál állomáson észlelték, a

Csapadékeloszlás a KÖVIZIG illetékességi területén a 2021. 11. 01 - 2022. 10. 31.

legkevesebb mennyiséget viszont a nyugati területeken, egészen pontosan Békésszentandrási duzzasztó állomáson, ahol mindössze 291,1 mm volt ez az érték.

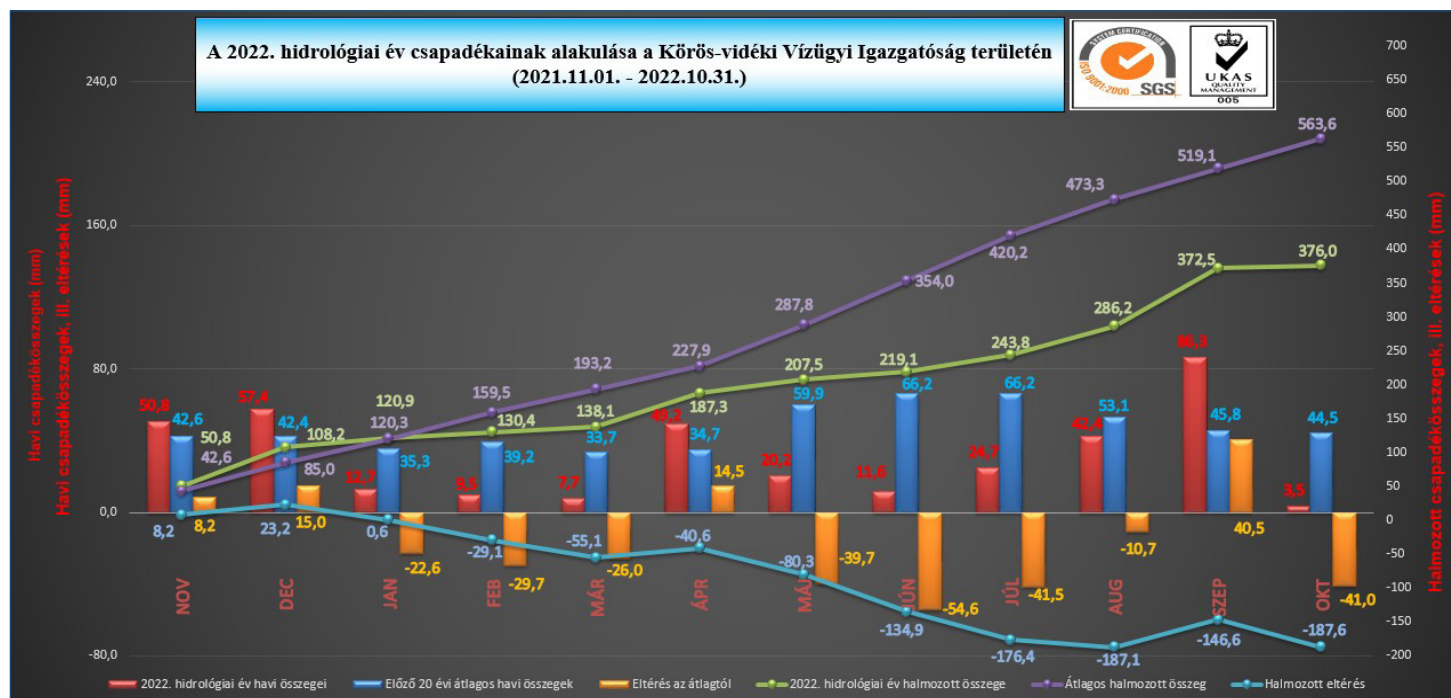
Léghőmérséklet

A 2022-es hidrológiai év összességében kiegyenlített léghőmérsékleti viszonyok között zajlott. A szezon egészében az átlaghoz képest nem tapasztaltunk túlságosan nagymértékű eltérést, bár azért 2022 áprilisa meglehetősen hűvös volt a hónapra jellemző sokévi értékekhez képest. A kiegyenlítettség tökéletesen látszik az éves átlaghőmérsékleten, amely

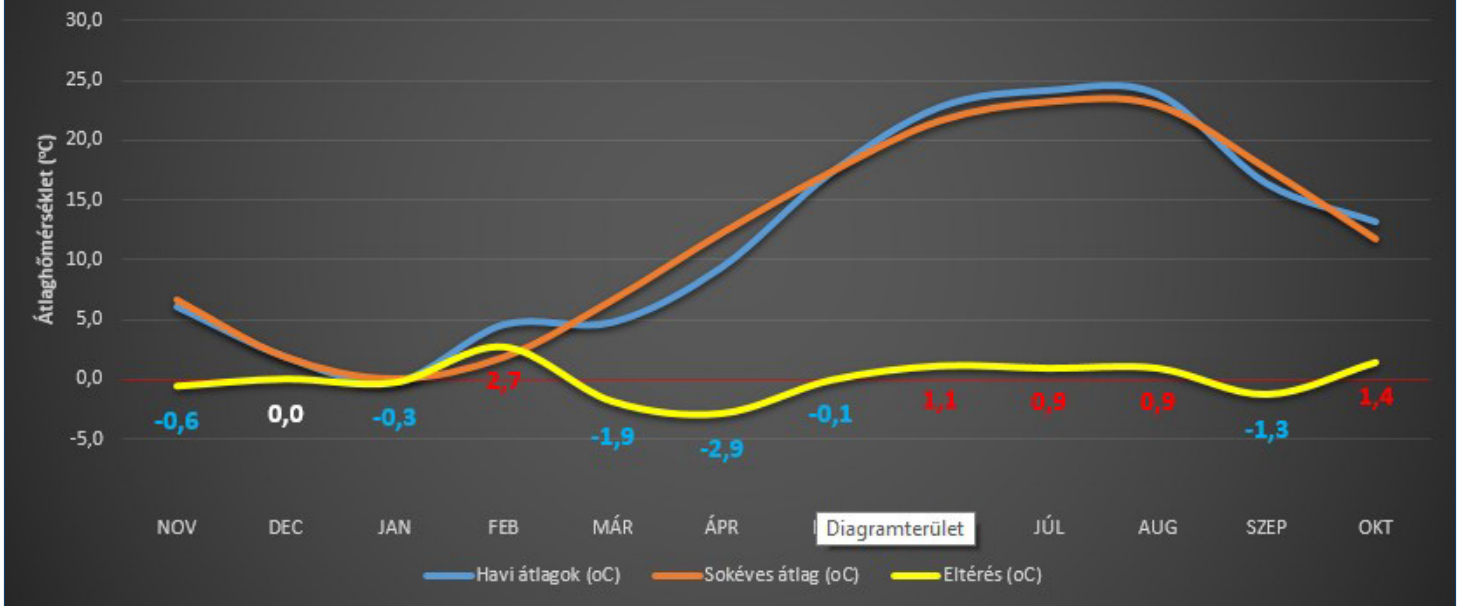
11,9 °C volt, ez pedig megegyezik a megelőző 20 év léghőmérsékleti átlagával.

A szezon egy átlagtól minimálisan eltérő november-január időszakkal indított, majd a megszokottnál jócskán melegebb februárral folytatódott, ezt követte 2022 tavaszának szokatlanul hűvös időjárása. Ezután viszont a nyár bár nem volt nagyságrendekkel melegebb az elmúlt években tapasztaltakhoz képest, a párhuzamosan jelentkező jelentős csapadékhiánnyal együtt rendkívüli aszályt eredményezett az igazgatóság területén. Ezt a kialakult helyzetet jól szemlélteti az

Folytatás a 30. oldalon →

Hőmérsékleti viszonyok a KÖVIZIG területén (2021.11.01. - 2022.10.31.)

is, hogy a napi átlaghőmérséklet például 2022. július 1-jén 29,5 °C volt a területen, de a hónap során további két alkalommal is 29 °C fölé kúszott a napi átlag, továbbá nem meglepő módon ez a hónap produkálta a szezon legmagasabb mért léghőmérsékletét is, amely 42 °C volt Elek és Méhkerék állomásokon. A legalacsonyabb érték ezzel szemben 2022 januárjában volt, amikor -17 °C-ot mértek Elek állomáson.

Talajvíz

A 2022-es hidrológiai év értékei - ami a talajvízviszonyokat illeti - kisebb-nagyobb eltérésekkel, de végig a sokévi átlag alatt maradtak. A havi átlagok alakulása nem mozgott túl széles skálán, az

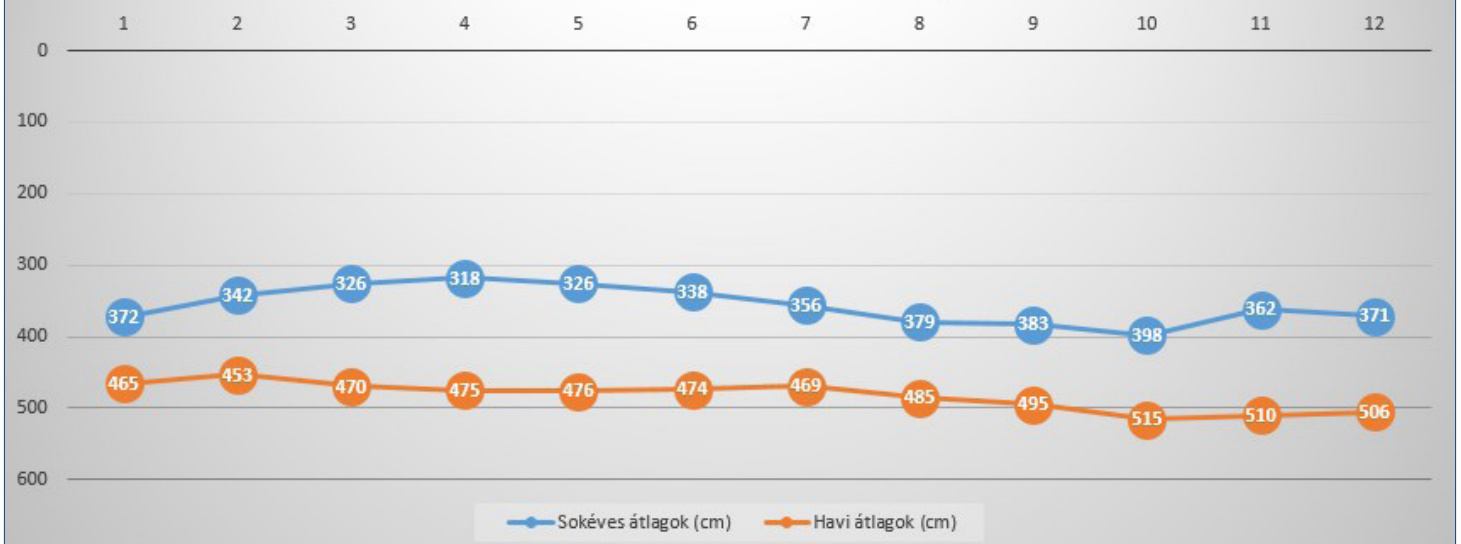
eltérések leginkább a sokévi görbe változásaiból adódtak. A havi átlagok tendenciája a szezon elején csökkenésbe kezdett, majd stagnálást mutatott, mígnem a nyári aszály hatására újra lefelé indult, végül az év végére került ismét egyenletes, sőt minimálisan növekvő állapotba. A szezon talajvízszint-átlaga (peremmagasságtól számítva) 483 cm volt, mely a sokévi 356 cm-től számítva több mint 1 m-es (127 cm) eltérés. A napi területi átlag a legmagasabban 2021. december 31-én, azaz év végén volt, ekkor 441 cm volt ez az érték, a legalacsonyabbat nem meglepő módon 2022 nyarán (augusztus 16.), illetve az ősz elején, 2022. szeptember 9-én mérték: mindkét alkalommal 527 cm

volt. Havi szinten a sokéves átlaghoz képest legkisebb eltérés 2021 novemberében volt, ekkor 93 cm-rel múlta alul a havi középérték a sokévi átlagot, míg a legnagyobb különbség 2022 februárjában volt, amikor 157 cm-es negatív eltérést mutattak a talajvízfigyelő kutak átlagértékei a sokévi átlaghoz képest. Itt megjegyzendő, hogy a 2021. novemberi viszonyokat kivéve minden további hónapban több mint 1 m-rel alacsonyabb vízszintet mutattak az igazgatóság felszínközeli állomásai, amely jól jellemzi, hogy az ismert csapadékszegény szezon mekkora mértékben befolyásolta negatív irányban a terület talajvízviszonyait.

Hidrológiai helyzet

Folytatás a 31. oldalon →

Talajvízviszonyok a KÖVIZIG területén (2021.11.01. - 2022.10.31.)

Folyóink vízjárásának évi értékelésénél megállapíthatjuk, hogy azok a csapadékhajlam függvényében alakultak, melynek következtében pulzálás mutatkozott a kis- és közepes vízállástartományban.

A Körösök vízgyűjtőjén januárban és februárban nyugodt vízjárást lehetett tapasztalni, csak kismértékű vízállásingadozások jelentkeztek. Márciusban a Békési duzzasztó üzembe állásával a Fehér-, illetve a Fekete-Körösön a nyári

duzzasztási szint állt elő. Az április-júniusi időszakban duzzasztott állapotok uralkodtak, csak kismértékű emelkedés volt észlelhető a Fekete-Körösön május elején. A július-augusztusi időszakban továbbra is a duzzasztási szint volt jellemző, szeptember második felében kismértékű emelkedés volt észlelhető.

A rendkívüli aszály hatására a Körösök romániai hegyvidéki szakaszain, június-szeptember közötti

időszakban LKV körüli vízállások alakultak ki. A magyarországi szakaszon a Sebes-Körösön 2022. 07. 27-én Körösszakálnál -212 cm-es vízállással, Újirázon 2022. 07. 28-án -111 cm-es vízállással, illetve a Hármaskörösön a Békésszentandrás duzzasztó alsónál 2022. 07. 28-án -206 cm-es vízállással dőlt meg a valaha mért legkisebb vízszint.

Kiss Kornél

Hidrometeorológia

A hőmérséklet, a csapadék és a talajvíz alakulása a 2022. október-december időszakban

2022 utolsó negyedéve léghőmérsékleti szempontból jelentősen melegebb volt az ezen időszakban megszokottakhoz képest. Az átlagnál enyhébb időjárást jól jellemzi, hogy az átlaghőmérséklet a negyedév mindhárom hónapjában (október és december során bőven) magasabban volt a megelőző 20 év átlagánál, ráadásul a decemberi viszonyok (karöltve a csapadékhelyzet alakulásával) lényegében nem tették lehetővé a legtöbbször általános évek óta áhított „fehér karácsonyt” sem. A hőmérsékleti görbe tendenciája ebből következően nem mutatott különösebben meredek zuhanást, hanem viszonylag lassú lehűlés jellemezte a negyedévet, egészen december közepéig, majd a közvetlenül ezután következő, illetve a karácsony körüli melegebb időjárás felfelé mozdította el az átlag alakulását.

Ha számszerűsítve tekintünk az október-december időszakra, akkor az a következőképpen alakult.

Október során az eltérés komolyabb mértékű volt, hiszen a hónap 13,1 °C-os átlaga jelentősen meghaladta a sokévi 11,7 °C-os értéket. November hónap 6,9 °C-os átlaga szerényebb mértékben tért el a hónaphoz tartozó sokévi értéktől (6,6 °C), december viszont az elmúlt néhány évhez képest is szokatlanul meleg volt, hiszen a havi 3,1 °C-os érték jóval az átlag (1,8 °C) felett volt.

Mindezt a leghidegebb és a legmelegebb nap is jól mutatja: a legmagasabb napi átlag 16,1 °C-os értékkel október 1-jén volt, a leghidegebb pedig -1,8 °C-os napi átlaggal december 13-án. Bár ez utóbbiból fagyos viszonyokra következtethetünk, de mindössze két napig volt jelen, utána ismét pozitívba fordult a napi középérték (leszámítva egy rövid, szintén két napos időszakot).

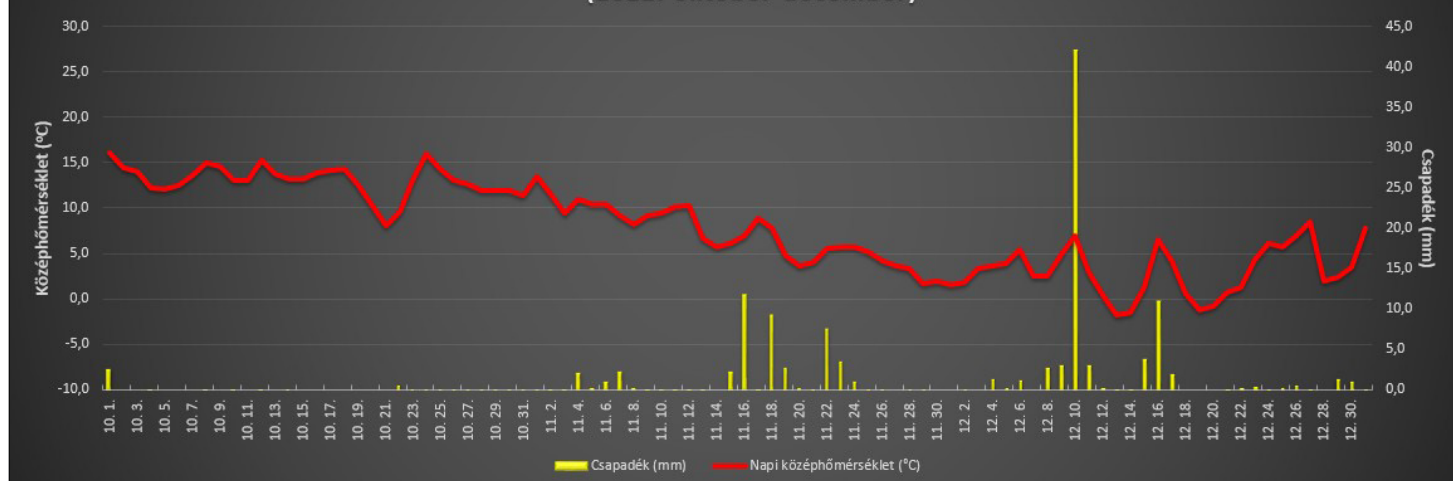
A szélsőértékek tekintetében a ki-lengés tekintélyes volt. A leghidegebb pillanatnyi mérték (napi minimum) -7 °C volt, melyet Méh-

kerék állomáson észleltek december során, a legmelegebbet (napi maximum) 23 °C-kal október során szintén Méhkeréken, valamint Kisörvető állomáson mérték.

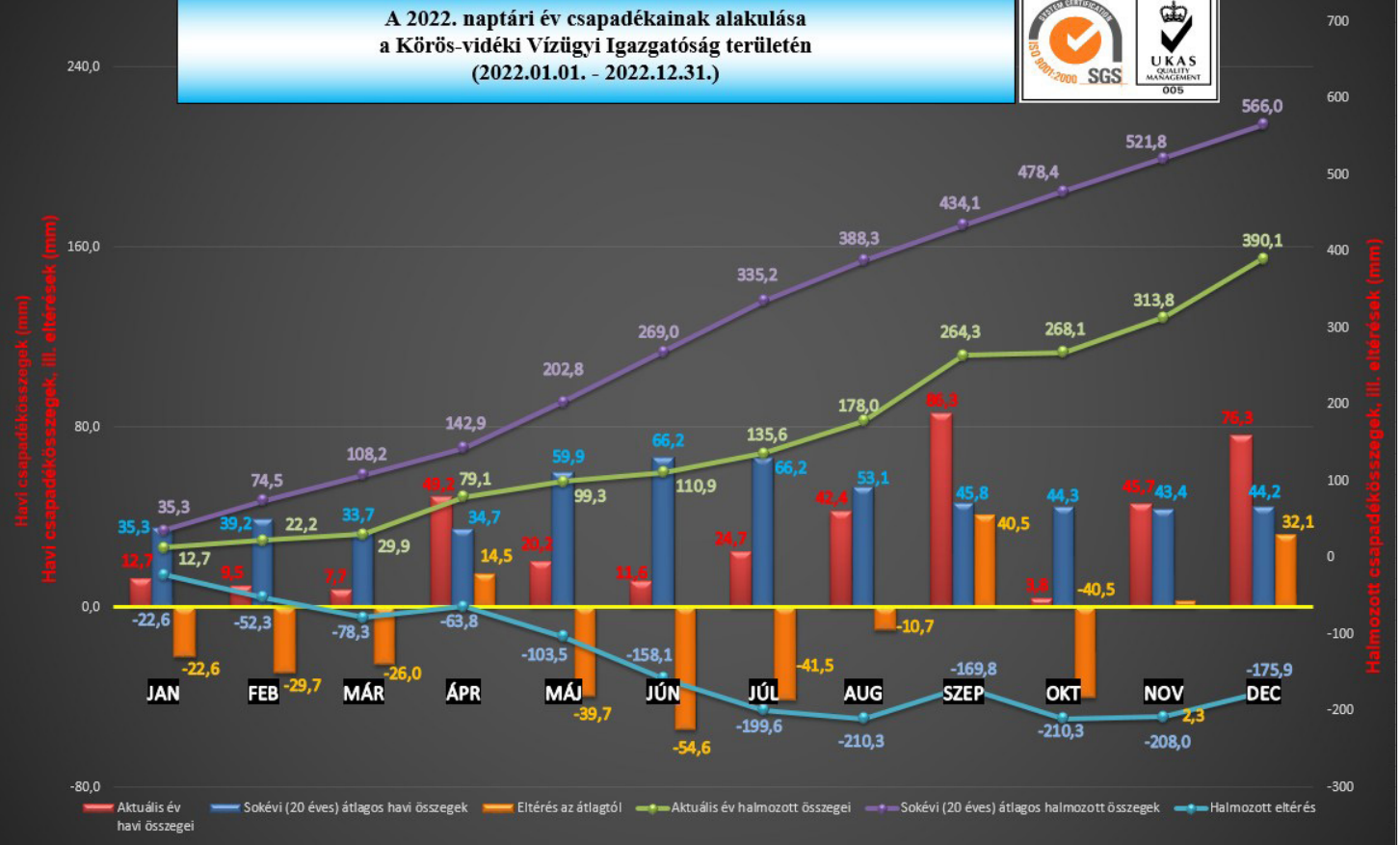
2022 utolsó negyedévének csapadékviszonyai szerencsére jelentősen eltértek az év megelőző időszakaitól. Miután ismertté váltak a 2022-es év történelmi aszályának adatai, üdítő változásként hatott az őszi és kis részben a téli csapadékhelyzet. Bár az év nagy részéhez képest kedvezőbb viszonyokba belecsúfított az októberi (nyárihoz hasonló) csapadékhiány, amelynek mértéke a negyedév átlagát is negatívvá tette, összességében nézve mégis elmondható, hogy jelentősebb mennyiség hullott az igazgatóság területére, mint az év nagy részében, továbbá az is érvényes, hogy a negyedév értékei legalább azt elérték, hogy az éves halmozott összeg negatív eltérése nem nyitott meg újabb tartomá-

Folytatás a 32. oldalon →

A napi csapadék és a napi középhőmérséklet területi átlaga a Körös-vidéki Vízügyi Igazgatóság területén (2022. október-december)

A 2022. naptári év csapadékainak alakulása a Körös-vidéki Vízügyi Igazgatóság területén (2022.01.01. - 2022.12.31.)

nyokat a csapadékhány idei vége-láthatatlan "tengerében".

Az időbeni eloszlás viszont semmilyen szinten nem mondható egyenletesnek. Amíg a már említett október alig bírt mérhető mennyiségeket produkálni (3,8 mm-es területi átlag a sokévi 44,3 mm-hez képest), addig a november hajszálnyival többletes volt (45,7 mm a sokévi 43,4 mm-hez képest), a december pedig kis híján a duplájára sikeredett a sokévi értékeknek (76,3 mm a sokévi 44,2 mm-hez képest). A területi eloszlás versenyét ebben a negyedévben a Szarvasi Szakasz-mérnökség nyerte meg, míg a Gyulai Szakasz-mérnökség állomá-

sai szolgáltaták ezúttal a legkeve-sebb mennyiséget.

Az egy nap alatt keletkezett érté-kek alapján a legcsapadékosabb nap 41,9 mm-es területi átlaggal, december 10-e volt, ez toronyma-gasan kiemelkedik az amúgy jócs-kán esősnek mondható hónapból is. Az állomások közül az egy nap alatti legnagyobb értéket ugyan-ebben a hónapban 67,5 mm-rel Báté szolgáltatta (fentebb említett december 10-i napon), ez kiemel-kedőnek számít a 2022-es év egé-szének értékei közül is.

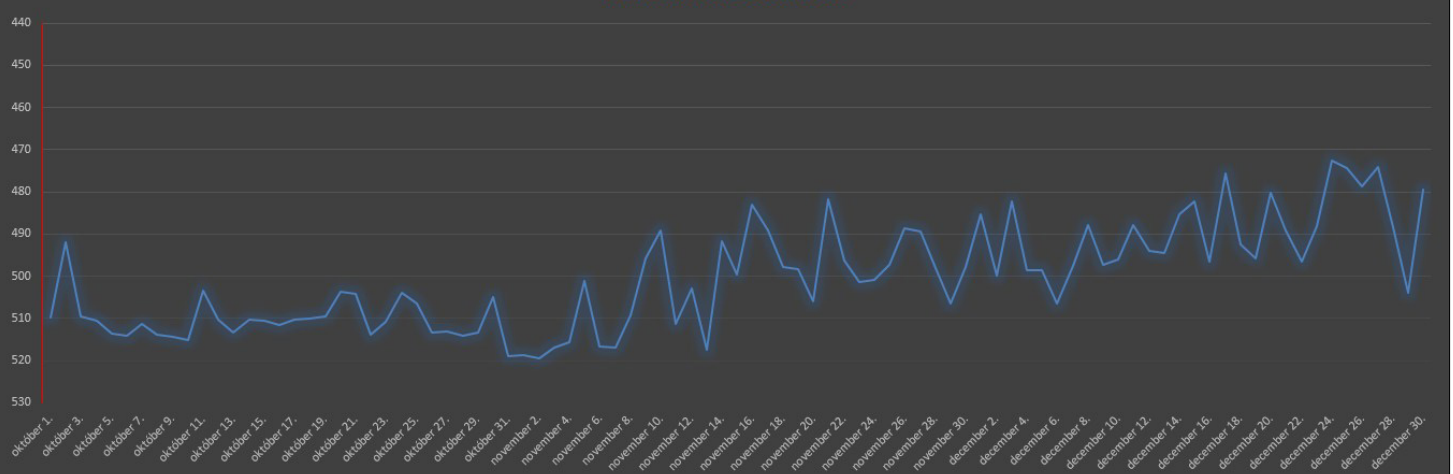
Végigtekintve a negyedéven le-szűrhető, hogy ha hasonló viszonyok jellemezték volna az egész esztendőt, akkor a nyári kritikus

csapadékhány jócskán alacso-nyabb tartományokban mozgott volna.

2022 utolsó negyedéve talajvízvi-szonyok szempontjából alapvető-en emelkedéssel jellemezhető. Ez az emelkedést főként két tényező okozta: az egyik, hogy nagyjából a negyedév felénél kezdett érződ-ni a szeptemberi jókora csapadék-mennyiség hatása, amely a napi átlag alakulását megindította fel-felé, a másik pedig, hogy a nov-emberi, és a decemberi csapadé-kok kisebb mértékben ugyan, de fenntartották a maguk többletével a felfelé ívelő tendenciát.

Folytatás a 33. oldalon →

Napi talajvízszint-átlagok (peremmagasságtól számolva, cm-ben) < 2022. október - december >

Októberben az előző havi mennyiségek még nem igazán voltak érezhetőek, legfeljebb annyiban, hogy nem csökkent tovább a területi átlag, ekkor a talajvíz szintje (peremmagasságtól számolva) még egy szűken lehatárolható tartományban mozgott. A havi területi talajvízszint-átlag 506 cm volt. November során viszont már érzékelhetőek voltak a szeptemberi esőzések eredményei. Kezdetben jobban, később azonban kisebb mértékben ugyan, de felfelé indították el a tendenciát. Ez bár ki-

sebb mértékben, de megmutatkozott a havi átlagban is, amely 503 cm volt.

December során az emelkedés folytatódott, azonban kevésbé érezhetően. A novemberi nedves időjárás, illetve az e havi mennyiségek szerényebb mértékben járultak hozzá az emelkedéshez, de visszatekintve a szezon egészére, már ez is nagy eredménynek számít. A havi átlag ebben a hónapban 500 cm volt.

Ha a napi átlagokat vesszük figyelembe, akkor a hónapra jellemző

emelkedő trend ellenére november 2-án volt legmélyebben a talajvíztükör, mely ekkor 520 cm-en állt. A legmagasabban viszont Szentestén, azaz december 24-én volt, amikor az igazgatósági átlag 473 cm-t produkált.

Összességében pozitív folyamatokat mutattak az utolsó negyedéves talajvízszint-értékek, de az 500 cm-es lélektani szint tartós áttöréséhez további csapadékok szükségesek.

Kiss Kornél

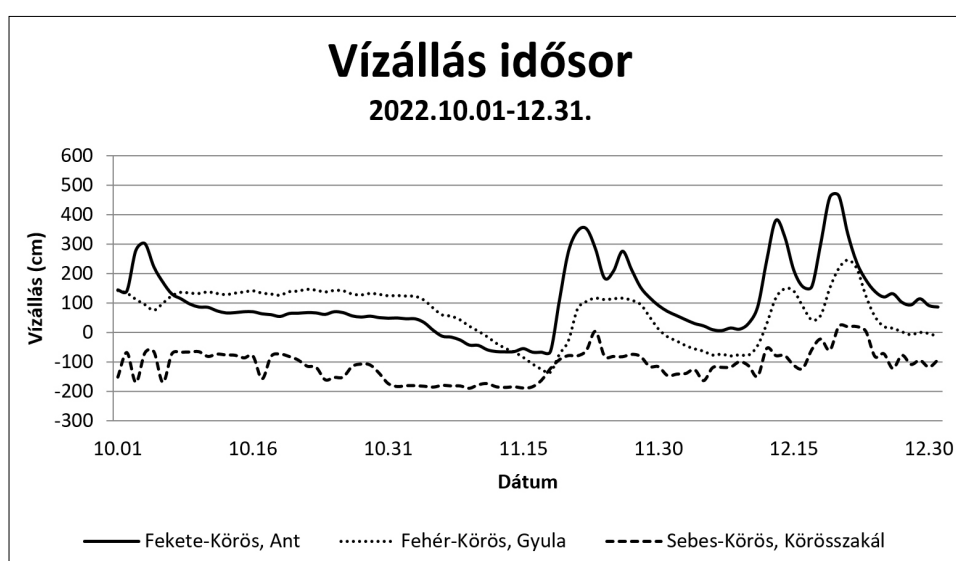
Hidrológia

Folyóink vízjárása október-december hónapokban

A Körösökön az októberi időszakban duzzasztott állapotok uralkodtak, november hónapban kisebb emelkedést észleltünk, majd december közepén ismét magasabb vízállás volt megfigyelhető.

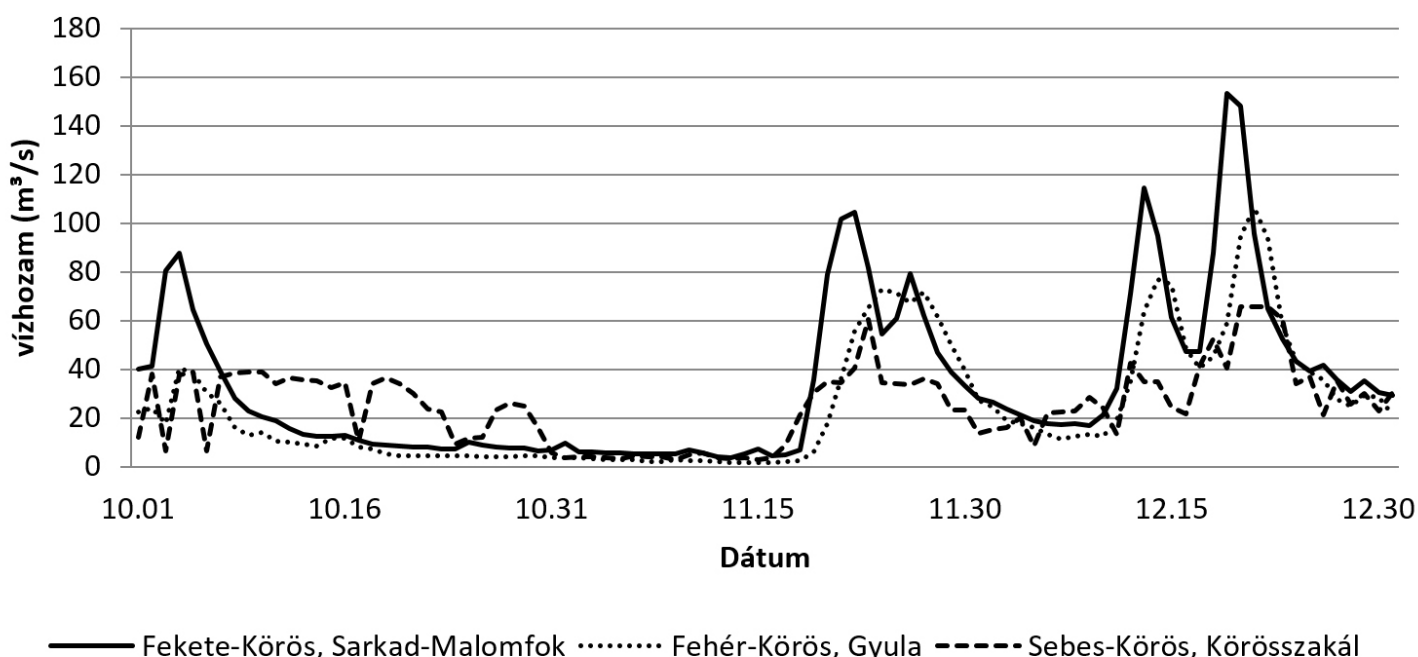
A határon túlról érkező vízmennyiségek az időszak első felében jelentősen nem változtak, majd a vízgyűjtő területen lehulló nagyobb mértékű csapadékkal párhuzamosan egyre inkább növekedni kezdett folyóink vízhozama. A vízkészlet növelése érdekében folytatódott a tiszai víz betáplálása a Körös-rendszerbe. A betáplálás a IV. negyedévben 4 ágon

Folytatás a 34. oldalon ↪

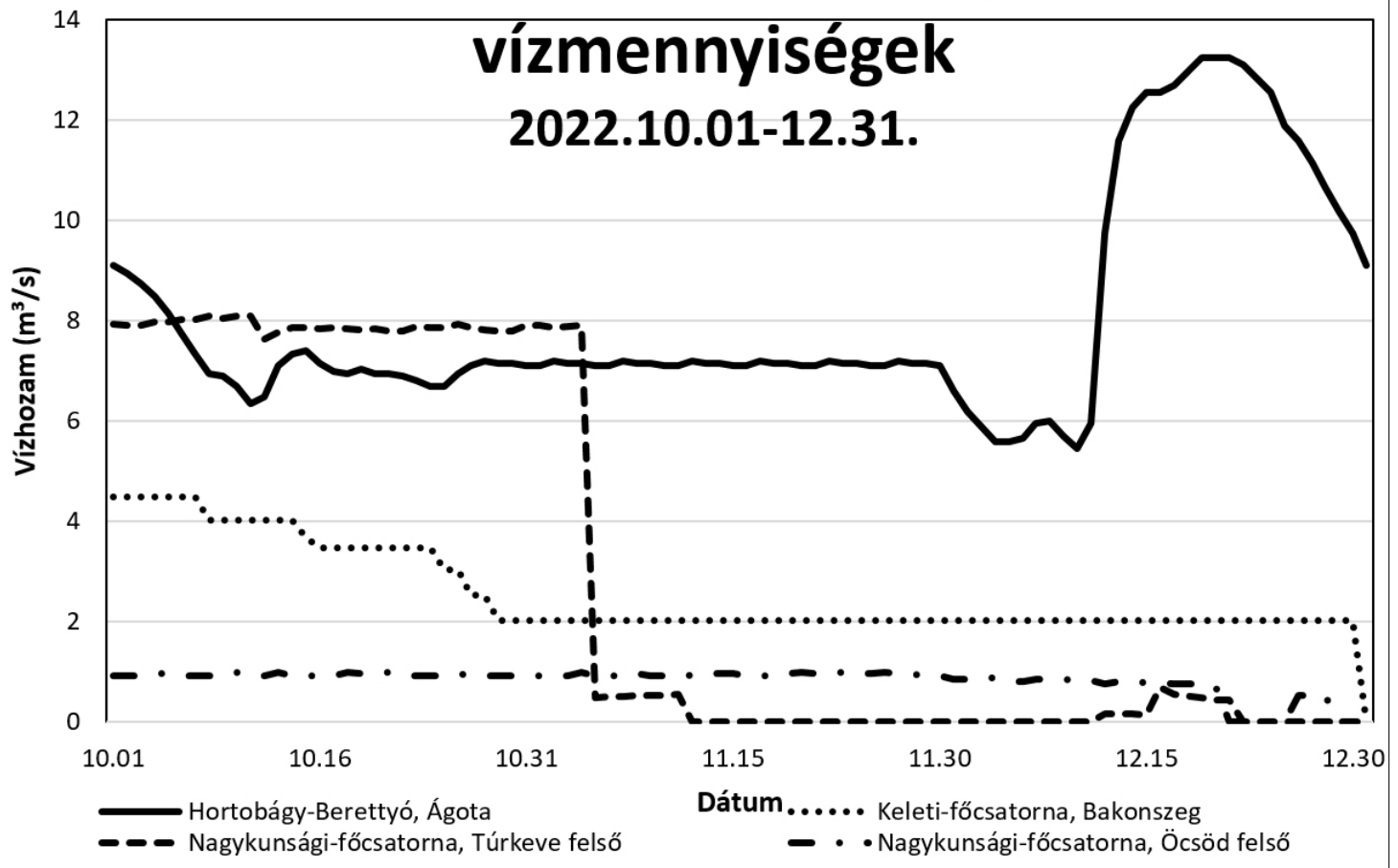
Vízhozam idősor

2022.10.01-12.31.

Körös rendszerbe betáplált

vízmennyiségek 2022.10.01-12.31.

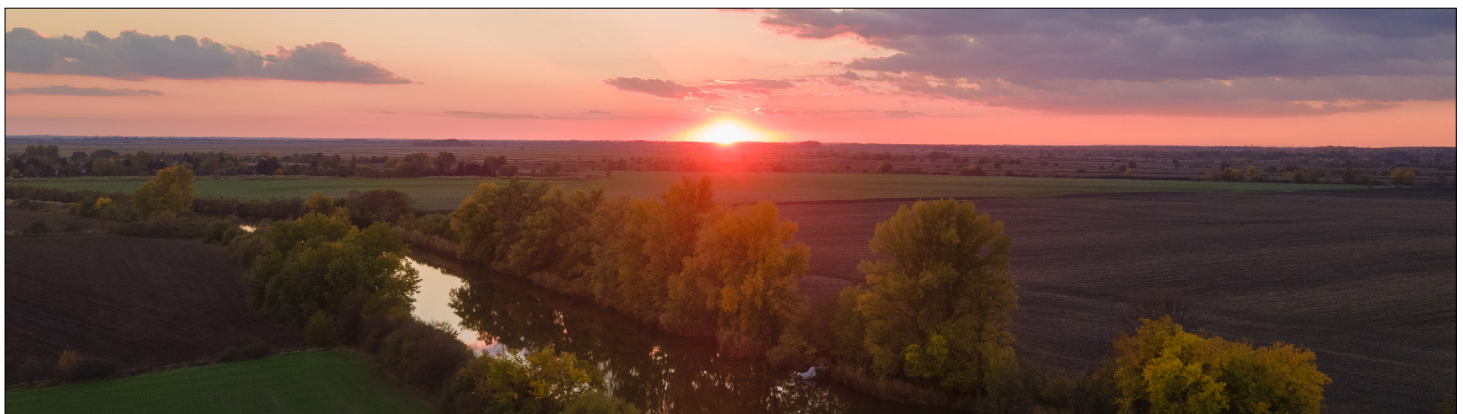
keresztül történt folyamatosan. A Keleti-főcsatornán keresztül Bakonszegnél a Berettyóba, valamint a Hortobágy-Berettyó-főcsatornán

keresztül Ágotánál, a Nagykunsági-főcsatornán Ócsödnél, illetve Túrkevéknél. Az időszak nagy részében a tiszai vízátervezés hatá-

rozta meg folyóink vízhozamát.

Kukla Zsombor

Rejtvényünk megfejtése: Sebes-Körös bal parti védvonal, Fokközi (Foki híd) és Kóti (Újirázi híd) gátórház, egymástól 14,316 km-re.

KÖRÖS-VIDÉKI

hírlevél hírlével hírlével hírlével hírlével hírlével hírlével hírlével hírlével hírlével hírlével hírlével

Kiadó: **Körös-vidéki Vízügyi Igazgatóság.**
 Felelős kiadó: **Szabó János igazgató**
 Szerkesztőbizottság vezetője: **Lúczy Gergely műszaki igazgatóhelyettes**
 Tagjai: **Pozsárné Kaczkó Zita, Medve Vivien, Faulháber Márton, Jobbágy Zoltán, Bujdosó Szabolcs, Budás Péter**

Cím: **5700 Gyula, Városház utca 26.**
 Tel.: **66/526-400***
 E-mail: **kovizig@kovizig.hu**
 Honlap: **www.kovizig.hu**
Megjelenik negyedévente elektronikus formában.